

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izven tedne in praznike. — Inzerat: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inzerat peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Politična svoboda pri nas in drugje.

O politični svobodi ne moremo govoriti aprioristično, to se pravi brez vsake primerjave s tistimi deželami, katere smatramo za tradicionalno najbolj svobodoljubne države sedanjega političnega sveta. Potrebno je torej primerjati naše politične razmere s političnimi razmerami Združenih držav, ali Anglije ali Francije in po primerjavi govoriti o obsegu politične svobode, ki vlada v Jugoslaviji!

Kratka primerjava političnih razmer v naštetih državah pa nam pokaže, da obstaja v Jugoslaviji velika politična svoboda. Naša politična svoboda se že skoro družiti z anarhijo. Pri nas je danes skoro vse dovoljeno! Dovoljeno je prejemati iz tujine denar za prevratne namene, dovoljeno je propagirati nasilen razpad našega državnega in pravnega ter družabnega reda, dovoljeno je, da zastopniki takih prevratnih stremeljenj hodijo po državi in da se imenujejo poborniki »demokracije, pravičnosti, antikorupcije ter nacionalnega sporazuma! To našo svobodo bo treba temeljito revidirati, kakor nam pričajo politične razmere v zapadnih demokracijah!

Le pogledimo v Združene države! Kakšna doslednost tamošnjih političnih oblasti napram prevratnemu boljševizmu, kakšno spoštovanje neovrgljivih družabnih in socialnih principov, ki daje vsakemu človeku absolutno enake pravice in dostope do vsakega človeškega, duševnega ali gnetnega dobra.

V Angliji je reformistični socializem doživel debakl, ker se je dokazalo Zinovjevo pismo na angleške komuniste, v katerih jih je ruski komisar pozival na upor proti angleški državni oblasti in na razrušitev angleškega socialnega, družabnega ter produkcijskega reda. Amerikanski ali angleški Radići bi bili že davno odpravljani iz politične arene in vtaknjeni ali v luknjo ali pa v blaznico.

V Franciji čitamo te dni o obsežnih merah, ki jih je ukrenila francoska vlada radikalnega socialista Herriota, torej vlada, ki je pravkar priznala sovjetsko Rusijo, proti francoskim in inozemskim komunistom! Pariška vlada je že izgnala nad 60 inozemskih agitatorjev, sledili bodo novi izgnanci. V Parizu je dala aretirati na smrt obsojenega ubežnika, kapetana francoske armade Sadoula, ki je l. 1918 prestopil k sovjetom in nato rovaril iz Rusije proti Franciji in vodil francoski komunizem. Sadoul je romal v zapore. Sodilo ga bo francosko vojno sodišče.

Države z največjo demokracijo ne poznajo torej šale, kadar gre za osnovne državne in družabne principe!

Pri nas pa vidimo obratno! Radić si domišlja, da je v nacionalni naši državi sakrosancten in da sme početi, kar hoče. Lepe bi bile glave tistih »meščanskih« propagatorjev, ki bi si drznili v Rusijo, recimo na moskovskih ulicah oznanjati brezuspešnost sovjetskega gospodarskega principa in ki bi ruskemu delavstvu dopovedovali ali slikali razmere, mnogo socialnejše in higijenične, v katerih živi zapadnoevropski in ameriški delavec. Taki propagatorji bi ne živeli en dan. Izginili bi brez sodnega reka in kratkim potom pod črno zemljo!

Pri nas je drugače! Tu Radić simpatizira z makedonskimi iredentisti, piše v inozemske liste proti Jugoslaviji, lahko nemoteno ruje v Zagrebu proti konsolidaciji in zadovoljnosti hrvatskih seljakov z našo državo, lahko razvija federalizem in naznanja bližnji razpad naše kraljevine v svojem glasilu! Nič ne čuti dolžnosti, da možu zapre usta in da ga odstrani iz našega javnega življenja. Slovenski klerikalci se mu svobodno pridružujejo pod pretezo, da je ustava papir, ki celo dovoljuje »zakonito« izorenembo sedanjega državnega, nacionalnega in produkcijskega reda v nasprotno federalistično, komunistično in sovjetsko Jugoslavijo!

Po pravici se vprašamo, kako da-leč pojdemo z našo toleranco, z našim svobodoljubjem?

Politična situacija.

Posvetovanja v ministrskem predsedstvu. — Enotnost radikalne stranke. — Volilna borba. — Pogajanja z Madžarsko.

— Beograd, 13. decembra. (Izv. Ob 12.) S svojega potovanja po Crni gori je šele danes dopoldne vsled prometnih ovir prispel v Beograd ministrski podpredsednik Marko Trifković. Takoj je podal daljše poročilo o položaju v Crni gori in o stališču nacionalnega bloka ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću. Črnogorsko prebivalstvo je njega in ministra dr. Grisogona iskreno sprejemalo in vlada povsod veliko simpatično razpoloženje za politiko nacionalnega bloka.

V političnem življenju nastaja mrtvilo. Nikakih značilnejših političnih dogodkov. Državni zbor je danes dopoldne nadaljeval svoje delo ter določeval posamna volišča in predsednike volilnih komisij. Vsa volilna borba je danes v stadiju določitve kandidatnih list. V ministrskem predsedstvu je Nikola Pašić vse dopoldne vodil posvetovanja s posamnimi ministri in poslanskimi kandidati, odn. voditelji radikalne stranke glede kompaktne strankinega nastopa Ministrskemu predsedniku Pašiću se je na vsej črti posrečilo odstraniti vsa lokalne difference, izravnati spore in je že danes jasno, da radikalna stranka v državi povsod nastopi enotno in disciplinirano. Neprestano se vrše tudi posvetovanja med samostojnimi demokrati in radikali glede volilnega kompompisa. Danes popoldne se je pričela daljša konferenca ministrskega predsednika s prosvetnim ministrom Svetozarom Pribičevićem.

Ministrski predsednik je dopoldne sprejel ameriškega poslanika Dodgeja in češkoslovaškega poslanika Jana Šebona. Slednji je s Pašićem obravnaval nekatera, obe državi zadevajoča vprašanja.

Madžarska finančna delegacija, ki bi imela te dni prispeti v Beograd v svrhu nadaljevanja pogajanj, je svoj odhod iz Budimpešte odgodila, ker še ni zbrala ves za pogajanja potrebnih material. Predsednik madžarske delegacije Wodnyaner prispe jutri v Beograd, da se sestane s predsednikom naše delegacije dr. Ninko Perićem.

Odnosaii Jugoslavije do Italije.

Razmejitev v Sloveniji definitivno rešena. — Vatikan in Radićeva propaganda. — Odhod ministra dr. Ninčića v Pariz.

— Rim, 13. decembra. (Izv.) V večerašnjih razgovorih med zunanjim ministrom dr. Ninčićem, ministrskim predsednikom Mussolinijem in senatorjem Contarinijem so bila na dnevnem redu vsa še nerešena, med obema državama obstoječa vprašanja. Dr. Rybač, Avramović in polkovnik Drašković so imeli skupne konference z italijansko delegacijo v palači Chigi. Obravnavali so konvencijo o tranzitnem prometu z Reko in rektifikacijo meje v Sloveniji.

Zunanji minister dr. Ninčić je večeraj onoldne posetil v Vatikanu državnega tajnika kardinala Gasparrija ter ostal z njim v razgovoru tri četrti ure. Razpravljala sta vprašanje konfodata in o zvezah hrvatskih cerkvenih krogov s Stjepanom Radićem. Kakor doznajajo iz zanesljivega vira, je Vatikan zelo nezadovoljen, da je Stjepan Radić stopil v stike z Moskvjo.

Po povratku iz Vatikana je zunanji minister v »Grand hotelu« sprejel generalnega tajnika Društva narodov sir Erika Drumonda, predsednika odbeka za mednarodne manšine Kolbana in šefa političnega oddelka Mantua.

Na čast zunanjemu ministru je ministrski predsednik Mussolini pridelil obed v palači Venezia. Prisotni so bili

minister de Stefani, vojni minister ter general de Giorgio, notranji minister Federzoni, kolonisti minister de Scalea, senator Contarini, kraljev adjutant general Cittadini, člani naše delegacije dr. Otokar Rybač, Avramović in Drašković, uradništvo našega poslanstva in dr. Ninčićevo spremstvo.

Popoldne je zunanji minister dr. Ninčić posetil romunskega poslanika Lahoravija ter je z njim razgovarjal o vseh važnejših problemih, ki se tičejo Jugoslavije in Italije.

V palači Chigi je bil končno ob 17. popoldne zadnji sestanek, ki so se ga udeležili ministrski predsednik Mussolini, zunanji minister dr. Ninčić in senator Contarini. Na tem sestanku je bila definitivno določena meja pri Hotederščici in pri Planini. Kakor zatrjuje, je zunanjemu ministru uspelo pridobiti večje ozemlje pri teh dveh občinah. — Podrobnosti razmejitve naravno niso popolnoma znane in objavljene.

Zunanji minister je zvečer priredil intimno večerjo na čast češkoslovaškemu zunanjemu ministru dr. Benešu. Ponoči je dr. Ninčić s svojim spremstvom odpotoval v Pariz, kamor dospe danes okoli popoldneva.

Proslava petletnice ljubljanske univerze.

Ljubljana, 13. decembra.

Danes ob 11. uri popoldne je akademska omladina na svečan način proslavila petletnico obstoja našega najvišjega kulturnega zavoda. V zbornici dvorani univerze se je zbralo mnogo odličnih zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, profesorov zbor s prorektorjem dr. Kidričem in nad 300 akademikom. — Opazili smo med drugimi velikega župana dr. Baltiča, komandanta Dravske divizije, generala Stojanovića, diplomatični zbor z generalnim konzulom dr. Benešem na čelu, zastopnika mestne občine dr. Jamnika, prvobornika za ustanovitev ljubljanske univerze dr. Majarona in mnogo drugih odličnikov.

Zborovanje je otvoril predsednik tehničnega društva Kuljiš, ki je uvodoma pozdravil vse odličnike, ki so se zbrali, da skupno z akademsko omladino.

Tudi našo državo naj obvlada krepka državna in nacionalna smer ter odločna volja, ki bo ob sodelovanju državnih zakonov in sodne oblasti znala uveljaviti splošno človeške principe razvoja in napredka proti domačim ruvarjem in oznanjevalcem splošne anarhije!

V imenu pravne in državne vesti zahtevamo tako politiko in takojšen obračun z demagogi našega političnega življenja!

bril ministrski svet, dne 17. julija je bil osnutek sprejet v parlamentu kot zakon in dne 23. julija sankcioniran od regenta Aleksandra.

Temelj za našo univerzo je bil torej na povsem trdni podlagi in sledilo je zgolj organizatorično delo. Dne 11. oktobra se je že konstituiral univerzitetni svet in 19. oktobra smo dobili prvega rektorja v osebi prof. dr. Plemlja. V vrstah akademske omladine je zavladalo veselje in povsod se je razlegal glas: »habemus rectorem«.

Kot drugi govornik je nastopil jurist Levstik, ki je v jednatih besedah opisal pomen naše univerze, za kateri se omladina vzgaja za ideale življenja, za načela socialne pravičnosti, za svoje poklice in za prosvetno delo med narodom.

Ob sklepu je še predsednik Kuljiš prečital vdanostno brzojavko, ki je bila odposlana Nj. Vel. kralju Aleksandru.

S tem je bila zaključena skromna, a lepa proslava petletnice naše almae matris!

Garancijski nakt med Anglijo in Francijo.

— London, 13. decembra. (Izv.) Isti objavljeno notek razgovorov ministra Chamberlaina z Briandom in dr. Penešem. Rezultat teh pogovorov je bil, da se ima takoj imenovani »ženevski protokol o medsebojni pomoči in razorožitvi« sreneniti v angleko-francosko gospodarsko pogodbo. Sklenitev te pogodbe je smatrati za ločeno posledico političnih dogodkov v Nemčiji.

Kriza nemške vlade.

— Berlin, 13. dec. (Izv.) Politična situacija se po malem razjasnjuje. Katoliški centrum ne vstopi v desničarsko koalicijo, ne nastopa pa proti desničarski vladi. Desničarsko koalicijo tvorijo: nemška ljudska stranka, nemški nacionalci in bavarska ljudska stranka. Vlada desne koalicije razpolaga v parlamentu s 189 glasovi in pomenja vlado manjšine. Podpiral bi jo katoliški centrum z 68 glasovi, kar bi pomenjalo celotno, da je vlada v državnem zboru na razpolago 257 glasov, torej bi razpolagala z zelo neznatno večino, ker znaša celotno število poslancev 489. Nemški nacionalci ne zahtevajo za sebe mesta državnega kancelarja, čeprav so najmočnejša stranka v desničarski koaliciji, zahtevajo pred vsem ministrstvo notranjih zadev in neomejen vpliv na prusko deželno upravo. Nemški nacionalci so odločeni napraviti temeljito čiščenje v pruski državni upravi, češ da so se v njo po prevratu vrinili nezanesljivi elementi, nad katerimi je potrebna stroga kontrola.

— Berlin, 13. dec. Večerašnji ministrski svet je trajal nad štiri ure. Vršil se je v ministrstvu javnih del. Vlada je sklenila, da odstopi. Je velika verjetnost, da bo podala ostavko pričetkom prihodnjega tedna. Politični krogi računajo, da bo sledila ostavka sedanjega kabineta sestava vlade meščanskega bloka, v kateri bodo sedeli nemški nacionalci. Pri tej sestavi ne pridejo torej v poštev socialni demokrati in demokrati. Odličen poslanec nemške ljudske stranke je izjavil poročevalcu imenovane stranke, da bi v tem slučaju prišel v poštev za državnega kancelarja prejšnji bavarski ministrski predsednik grof Lerchenfeld ali pa poslanec centrauma Guerrard.

SEJA FINANČNEGA ODBORA

— Beograd, 13. decembra. (Izv.) Za ponedeljek 15. t. m. ob 9. dopoldne je sklicana seja finančnega odbora. Na dnevnem redu so draginjske doklade upokojencem in svedenikom. Poleg tega je vlada zaprosila finančni odbor za odobrenje raznih izvenproračunskih kreditov. Nacionalni blok ima v finančnem odboru večino.

VODJA RADIČEVIH DISIDENTOV PRI KRALJU.

— Beograd, 13. decembra. (Izv.) Pravo senzacijo je večeraj vzbudila vest, da je kralj pred svojim odhodom v Skopje, to je 11. t. m. ob 19. do 20. sprejel v avdienci voditelja Radićevih disidentov odnosno ustanovitelja hrvatske kmetске stranke Lovrekovića. Ta vest se danes očitajno potrjuje. Lovreković je večeraj odpotoval v Zagreb. —

Njegov sprejem na dvoru politični krogi živahno komentirajo.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM IN INOZEMSKI DELAVCI.

— London, 12. decem. (Reuter) Spodnja zbornica je predlog delavske stranke, da se dovoli svobodno bivanje inozemcev na Angleškem, s 176 proti 37 glasovom odklonila. Notranji minister je pri tem naglašal, da ne more privoliti v sprejetje takega predloga, ker je na Angleškem 1 milijon domačih delavcev brez posla in bi naval tujcev njih položaj še otežkočal.

ARHIJEJSKI SABOR V SREMSKIH KARLOVCIH.

— Beograd, 13. decembra. (Izv.) Iz Sremskih Karlovcev javljajo: Arhijejski sabor je končal svoja posvetovanja. V glavnem je šlo za sklicanje vaselenskega sabora. Jugoslovenski cerkveni krogi so bili prepozno obveščeni iz Jeruzalema. Potrebno je najmanje tri mesece, da se bi temeljito pripravili za vaselenski zbor. Ta zbor se ima na predlog arhijejskega sabora vršiti prihodnje binkošti. Predpogajanja za vaselenski zbor se imajo vršiti v Nišu ali na Sv. Gori. Arhijejski sabor je sklenil na svečan način proslaviti 1600letnico koncila v Niceji. Po pravoslavnih šolah se imajo vršiti tozadevna predavanja o pomenu tega koncila. Arhijejski sabor je dalje razpravljajl o raznih aktualnih cerkvenih problemih tako tudi o drugem zakonu pravoslavnega svečenštva in o novem konfesionalnem zakonu.

ČEŠKOSLOVAŠKI DRŽAVNI PRORAČUN.

— Praha, 13. decembra (Izv.) Senat je večeraj sprejel po tridnevni razpravi državni proračun za leto 1925 v prvem in v skrajšanem drugem čitanju. S tem je državni proračun v poslanski zbornici in v senatu rešen.

MADŽARSKI DRŽAVNI PRORAČUN.

— Budimpešta, 13. dec. (Izv.) V narodni skupščini je finančni minister večeraj podal daljši ekspozé o finančnem stanju Madžarske. Med drugim je omenil, da je določenih za razne investicije 12 milijonov zlatih kron in da so se morali izdatki za deželno obrambo zmanjšati za 15 milijonov zlatih kron. S tem dokazuje Madžarska svojo miroljubno politiko. Zelo obširno je govoril o sanacijskem programu.

SOVIJETSKA POMOČ KOMUNISTIČNIM AGITATORJEM V INOZEMSTVU.

— Moskva, 12. decembra. Moskovski listi pišejo, da je poteklo ravnokar dve leti, odkar je prišla z delovanjem organizacija v korist zaprtih komunistov v inozemstvu. Ta organizacija si je postavila nalogo, da denarno podpira v prvi vrsti vse one propagatorje komunističnih idej, ki so radi tega na evropskem zapadu in v ostalih delih sveta bili obsojeni na zaporne kazni. Istosčasno objavljajo listi statistiko, iz katere je razvidno, da je ta organizacija podpirala komuniste v Nemčiji, Bolgariji, Poljski, Italiji, Španiji in Finski.

Glasom teh listov je v Evropi zaprtih okoli stotisoč komunistov. V preteklem letu je sovjetska vlada poklonila zaprtim komunistom nad 1,000,000 zlatih rubljev.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.

Zagrebska borza.

Dne 13. decembra. — Prosil promet. Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 12.98, Dunaj 0.0947, Milan 288.50, London 314.25, Newyork 66⁷/₈, Pariz 362.50, Praga 202.25.

Inozemske borze.

— Curih, 13. decembra. Današnja borza: Beograd 7.70, Pariz 27.65, London 24.23, Newyork 516.75, Milan 22.26, Berlin 1.23, Praga 15.65, Dunaj 0.00728.

— Trst, 13. decembra. Borza. Beograd 34.70—34.80, London 108.90—109, Pariz 124—125, Newyork 23.175—23.225, Curih 448—449, Dunaj 0.0326—0.0328, Praga 69.70—70.20.

— Dunaj, 12. dec. Devize: Beograd 1063—1067, London 333.500—334.500, Milan 3052—3064, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3810—3826, Praga 2143—2153, Curih 13.745—13.795.
Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1057—1063, lira 3025—3045, češka krona 2138—2144.

Bela Ljubljana kliče: Ha-Ha Harrold Lloyd

sopet v Ljubljani v

Elitnem Kinu Matica!!!

Diplomatični položaj SSSR.

Sojuz sovjetskih socialističnih republik je do danes de jure priznalo 22 držav. Prve države, ki so priznale Rusijo, so bile štiri države ob Baltičnem morju in sicer 1. 1920 (Estonija, Litvanska, Latvija in Finslandija). Tem ni preostalo drugega, kot priznati Rusijo, ker bi bile drugače preplavljene od rdečega valovanja boljševizma. Tem štirim, od razmer prisiljenim priznanjem so 1. 1921, sledila tri priznanja s strani azijskih držav, ki so bila dana bolj iz opozicije proti zapadnim vele-silam, kot iz iskrenosti; to so bila priznanja Perzije, Afganistana in Turčije.

Prva velika evropska država, ki je priznala Rusijo, je bila Poljska (18. marca 1921.). To se je zgodilo po končani zmagoviti vojni, v kateri je bil poljski general Sikorski poltoplek rdeče upadnike pred vrtni Varšave.

Deveto priznanje je prišlo s strani Mongolije, deseta pa je bila Nemčija. Nemčija, ki je že prej vedno koketirala z boljševiki, je nekaj časa upala, da bo z njih pomočjo strmoglavila položaj, katerega je v Evropi napravil versajski mir. Pozneje je seveda morala pukopati te varljive nade, ko je spoznala, da stoji sovjetska država na silno slabih nogah. Zanimivo je, da je nemški poslanik v Moskvi grof Brockdorff-Rantzau, iz stare nemške plemiške rodbine, zagrizen pruski junak. Kako se njegova nemška grofovska milost počutilo med slovanskimi boljševiki, nam ni znano. Nemčija je priznala Rusijo 16. aprila 1922.

Nato pride dolga, skoraj dveletna pavza. Že se je zdelo, da bo ostalo pri tem in da predvsem ne pride do priznanja s strani zapadnih velesil: Anglije, Francije in Združenih držav.

Toda izvršil se je prevrat v angleški politiki, delavska stranka je prišla potom volitev na krmilo in z njo 1. februarja letošnjega leta je priznala Sovdepijo. Ta vzhled je hitro kopiral Italija (že 7. feb.). Sledile so: Norveška (13. feb.), Avstrija (20. feb.), Grška (8. marca), Švedska (15. marca), Kitajska (31. maja), Danska (18. jun.), Mehika (avgusta), Madžarska (septembra) in Francija (28. okt.).

Politične vesti.

— SLS in njen »nikdar ne izpremenjeni program«. V uvodniku »Stranka slovenskega naroda« (kakor da so vse druge stranke v Sloveniji stranke kitajskega naroda!) se je povslep škofov list do smešne trditve, da SLS ni nikoli izpremenjalo svojega programa. Samo na Studencih so ljudje, ki se ne bodo smejali tej trditvi. SLS je izpremenjalo svoj program vedno, kadar je bila v nevarnosti njena politična in gospodarska moč. V Avstriji je bila najzvestejša in najboljša opora habsburške dinastije, in takrat ji je bilo slovensko ljudstvo deveta briga, v Jugoslaviji je jadrjala od integralnega Jugoslovenstva do popolne negacije jugoslovenske misli. Kadar je bila slučajno na krmilu, je branila z vsemi štirimi vidovdanskimi ustavi in državno avtoriteto, paktirala je celo z radikalno stranko in prijadrala slednjič v separatistični republikanski tabor. Naša javnost še ni pozabila katoliške parafe in zanimivih prizorov na Kralji Petra trgu, kjer je duhovščina po navodilu od zgoraj prigovarjala kmetskemu ljudstvu, naj manifestira svoje monarhistično prepričanje. Takrat je bila SLS v Beogradu v molosti in je upala, da se definitivno polasti politične in gospodarske hegemonije v Sloveniji. Ko so pa splavale njene nade po vodi, je sam general SLS izjavil, da je »stranka z nikdar neizpremenjenim programom« bolj republikanska, nego Radić ali Prepeh. Neizpremenljiva je v SLS samo laž in dvoreznost.

— Razpust občinskega sveta v Karlovcu. Občinski odbor v Karlovcu je bil radi znanih izgrediv, ki so se nedavno tega dogodili v Karlovcu, razpuščen. Za kraljevega komisarja je imenovan vladni komisar dr. Dragotin Pavlinič.

— Klerikalci in Gostinčar. Kakor je iz klerikalne kandidatske liste razvidno, je klerikalno vodstvo vrglo bivšega poslanca Josipa Gostinčarja čez plot. Vrgli so ga med staro šaro, kakor zamorca, ki je opravil svoj posel, dasi je eden najbolj poštenih in najbolj marljivih med klerikalnimi politikali. Kakor čujemo, se je Gostinčar moral umakniti, da napravi prostor dr. Gosarju. Radi objavljenja Gostinčarja vlada zlasti med klerikalnim delavstvom velika nevolja in ni izključeno, da pride v klerikalni stranki še do ostrih sporov.

Od teh slednjih držav je vredno omeniti samo Francijo, ki je zaenkrat pod vlado radikalnega socialista Herriota.

Do priznanja s strani Anglije in Francije je prišlo le, ker so zavladale v teh državah stranke leve. Med tem pa je delavska vlada v Angliji padla in sedaj bo zanimivo opazovati nadaljni razvoj odnosov te države do sovjeto.

Zedinjene države niso še priznale Rusije in kot kažejo smernice ameriške politike, je tudi ne bodo v dožlednem času. Vzrok je idealne narave, čemer se bi mogli pri kramarskem duhu, katerega radi naprtujemo Američanom, čuditi. Za Američane je sovjetska vlada nasilna in terorja, dokler ta ne preneha, so mnenja, da za kulturnega človeka ni častno, če bi se z njo spušal v dogovore.

Od slovanskih držav Rusije nista priznale niti Češkoslovaška niti naša Kraljevina. Vendar je pa Čsl republika že v zasebnih trgovskih stikih (ki so sicer še precej malenkostni) z Rusijo in tako ima Rusija v Pragi svojega trgovskega zastopnika, g. Antonova Ovsjenka. Tudi je sklenila Češkoslovaška provizorično porobilo z Rusijo 5. julija 1922. V Moskvi jo zastopa g. Girska.

Od drugih večjih držav v Evropi Rusije niso priznale Španjka, Romunija in Švica. Slednja je, odkar je Švica Conradi ustrelil iz političnega maščevanja (preganjanje in trpinčenje nezvoje družine s strani boljševikov) sovjetskega delegata na lozanski konferenci Vorova, popolnoma pretrgala načete trgovske stike z Rusijo in prepovedala Rusom dostop na svoje ozemlje. Romunska je v sporu z Rusijo radi Besarabije, ki bi jo hotela imeti Rusija. Španjka pa pod vlado vojaškega diktatorja tudi ne misli na priznanje sovjetske vlade.

Radi vzpostavitve diplomatskih odnosov je SSSR zaenkrat v prezorih z Albanijo in Hedžasom. V deželah, ki so priznale Rusijo, je moskovska vlada imenovala politične predstavnike (Polbre) v važnejših trgovskih središčih jim stoji ob strani trgovinski predstavniki (Torgpred).

— Razkol v opozicijskih vrstah na vsi črti. Davidovičevi pristavi v kosovskem volilnem okrožju so ime 7. t. m. svoj zbor v Prištini. V tem okrožju je prijavil svojo kandidaturu dose-danji poslanec Magovčević. Zaupniki so njegovo kandidaturu odklonili in izbrali za nositelja liste učitelja Alekso Povčiča iz Uroševca. Magovčević se temu sklepu ni uklonil in vložil svojo lastno kandidatsko listo. — Muslimani v Novem Pazariu so se odcepili od džemijeta in sklenili, da pri volitvah nastopijo skupno z radikali. Na čelu tega pokreta stoji Jusuf Maurić, župan v Novem Pazariu in Ibrahimi Čerkes, bivši župan v Kosovski Mitrovici.

— Protidržavna propaganda med Nemci. V Reftali v Vojvodini so bili aretirani občinski načelnik Nemec Haas in štirje občinski odborniki, ki so oboževani zaradi protidržavne propagande. Radičev poslanec Bačinč je včeraj v Beogradu za ne intervjuiral pri vladi.

— Anglija in Francija. O sestanku Herriota s Chamberlainom povdarjajo v svojih komentarjih vsi francoski listi, da sta oba ministra požarila svojo željo, da se obrani francosko-angleško prijateljstvo. »Echo de Paris« piše, da je bilo Chamberlainu veliko na tem, da bi prisrčno sporazumevanje zneto oživel. Po »Quotidienne« je proglasil angleški minister za zunanje zadeve, da bi se morale nakloniti Franciji vse jamščine, katerih si želi v svoje varstvo. »Figaro« sodi, da je tvorilo delikatno točko zgoraj omenjenega sestanka vprašanje narodnega gibanja v Afriki in Aziji, o čemer pa seveda še ni moglo nič prodrati v javnost. Kakor leta 1904 — piše »Figaro« — tako sta danes Maroko in Egipt dve polji enega ter istega problema. »L'Ouvrier« pravi, da ni izločeno, da poide Herriot proti koncu decembra ali v začetku januarja v London, da bi z britansko vlado pretresal vprašanje kolinskega pasa. Kakor pišejo listi, se mora iskati temelji »prisrčnega sporazuma«, ki kateremu sta se oba ministra vrnila. Tudi »Ere Nouvelle« meni, da se sporazum med Anglijo in Francijo vrača v okvir iz 1. 1904. Po »Matinu« je bilo uvaževano tudi o postopu proti boljševiški nevarnosti. Prav vse tako kaže, da bo Chamberlain v tej zadevi razpravljal s francoskim delegatom Briandom v Rimu.

Lepa kulturna prireditev v „Jadrani“.

Pozdravni večer novincem. — »Knjižnica« — Vilharjev jubilej.

Snoči se je vršila v društvenih prostorih naprednega akademskega društva »Jadrani« lepa kulturna prireditev, združena s pozdravnim večerom novincem, ki so letos v izredno velikem številu pristopili k temu društvu. V prostorni društveni dvorani se je zbralo več uglednih narodnih dam, deputacij starešinske organizacije in nad 180 akademikov.

Slavnostni večer je otvoril društveni predsednik Buljevič, ki je pozdravil številne goste in prijatelje društva ter zbral na akademsko omladino. V imenu starešinske organizacije je govoril ravnatelj Jug, ki je prišlo pozdravil omladino tudi kot predsednik Zveze kulturnih društev. Govoril je o kulturni misli Zveze kulturnih društev, to najvišje napredne kulturne iniciative. V to je bil legitimiran predvsem radi tega, ker se je baš ta večer otvorila društvena knjižnica, iz katere bo črpala omladina vse njeno ogromno dišavno bogastvo. V lepih besedah je ravnatelj Jug bodril omladino, da se marljivo posveti svoji študiju in samostojnosti, da bo svoje na ta način pridobljeno znanje mogla širiti tudi med široko plast našega naroda. Dolžnost omladine je, da sledi vzgledu svojih slavni prednikov in da se utrdi za bodoče delo kot nosilca napredne misli in pijo-nirke nacionalnih idealov.

Po govoru ravnatelja Juga je društveni knjižničar Gapan s lepim nagovorom na svečan način otvoril bogato društveno knjižnico.

Nato je imel tov. Stojan Bajč lep nagovor na najmlajše društvene člane. Naglašal je, da jih društvo z veseljem sprejema v svojo aredo, s željo, da bi posvetili vse svoje sile in moči za splošno in procvet društva. Čim agilnejša bo omladina, tem lepše sadove bo imele zaznamovati napredna misel tudi med širokimi plastmi našega naroda. V imenu C. T. je govoril predsednik Maček, na kar je Odon Planinšek pozdravil »Jadrane« v imenu bratskega društva »Triglava«. Svoj efektan govor je zaključil z besedami »Vivat, floreat, crescat »Jadrani«.

Po tem oficijelnem delu je agilni društveni orkester zaigral nekaj komadov, na kar je društvo še s čestno proslavilo jubilej našega »Jadranca« Vilharja. Akademika Milan Jug in Flegler ter gđ. Kocmanova so zaredi nekaj lepih Vilharjevih skladb in ždi za to burne ovacije. Končno se je vršila na čast novincem planska zabava v zvezi z okusno priredbo čajanka.

Bil je lep večer, ki ostane vsem, gotovo v društvenim novincem v najlepšem spominu!

Ljubljanska poroka.

Morilec svoje žene. — Smrtna obsodba.

Vseh 23 pri* je izpovedalo za oboževca obremenjeno. Vsi so slika v pretresljivih barvah mučenosti umorjene žene. Oboževalec je bil sicer skoraj vedno pijan, vendar je tako pametno govoril, da se je videlo, da se ga plača sploh ne prime. Priča Al. Janko je bil v Ameriki 9 let skupno z oboževcem. Pripoveduje, da oboževca nikoli ni veselilo delo, zato mu ni umilno, kako je mogel priti domov pol milijona kron. Najbolj znanična je bila za oboževčevu prsovnost izpoved Marje Zupanove, ki je slika. Kako je Nagl takoj po umoru svoje žene popaval: »Oh, kako težko se ločiti je«.

Zagovornik je predlagal nove zdravniške izvedence in celo vrsto novih pri. Državni pravdnik se je nameraval zavlačevanju odločno upr, na kar je tudi senat zagovornikove predloge zavrnil.

Ob pol 11. predpolnočje je senat stavi porotnikom 12 vprašanih in sicer prvo glede umora svoje žene, drugo glede najeteja in plačaneja posilstva svoje žene, ostala vprašanja glede raznih telesnih poškodb i. d. Porotniki so obe glavni vprašanja soglasno, ostala vprašanja pa z večino glasov potrdili, zanikali pa soglasno vrnarjenje glede pijanosti, nakar je bil Simon Nagl obsodjen v smrt na veš ali li. (Obsodba je bila izrečena šele ob 2. uri po polnoči.)

(Konec.)

Še o pustolovčinah baronice Albori.

Beogradski listi prinašajo občirna poročila o senzacionalnem bgu baronice Albori, o čemer smo poročali včeraj. Kakor javljajo listi je imel beg poleg ljubavnega, še drugo oslado.

Beograd je središče številnih imitativnih družb, ki si znajo svoje živte poslikati predvsem med boljšimi sloji. Običajno pade v roke teh lopovov kakšna mladica elegantna in poročena dama, ki se je spustila v ljubavne avanture. Družbe imajo povsod svoje špijone pa preži, tako na Korsu, v kavarni, pri prireditvah in družabnih večerih. In če vidijo, da imajo opraviti z več ali manj lahkomisljenim metuljkom, ki leta od cvetke do cvetke — potem je na črt kmalu gnov. Tak žrtv običajno dobi grozljivo pismo, v katerem je navedeno, da je bila videna predvčerajšnjem v družbi tega, včeraj v družbi drugega in danes v

družbi tretjega gospoda, dalje, da je znano vse njeno predziviljenje, da so na razpolago fotografije, ki so bile od vohunov posnete v precej pikantnih situacijah za omenjeno damo. H koncu je v pismu navedeno, da mora dama poslati toliko in toliko tisoč dinarjev odškodnine. Če hoče, da njen mož ne zazna o njenih pustolovčinah. Običajno se prizadeta dama pisma ustraši in — izplača zahtevano svoto za molččnost.

Taka izsiljevalna pisma je prejela tudi baronica Anita Albori. Pisma so bila podpisana z žigom: Banda rumenih krizantem. Anita je prejela že tri taka pisma in v tretjem so lopovi zahtevali od nje kar 10.000 dinarjev. Baronica je plačala in ker so ji postajala tla le prevroča, se je odločila, da pobegne s svojim novim ljubimcem Bergerjem. Poročali smo, da je bila baronica Albori prišla v Sarajevu. Tekoj drugi dan je prišel njen mož ravnatelj Obradović, ki jo je pozval, da se vrne, češ da ji vse oprostijo. Baronica pa je velikodušno gesto svojega plemenitega moža kategorično odklonila, izjavljajoč, da jo samo smrt more ločiti od Bergerja. Oba, baronica in Berger, sta bila prepehna v Beograd. Ozgljuhan sponog je napravil ovadbo zoper svojo soprogo in nlenega zadrževalca, in ako se baronica ne bo omečila, bo kraje ljubavne urice drago plačala, zakaj zakonom se kaznuje z ječo od 1 do 5 let.

Vinotoč Viktor Sedej

Ljubljana
Koledvorska ulica 26 Slomškova ulica 2
toči svoja pristna vina

in sicer:
biserčana, liter po . . . 12 Din
stajersko „ „ . . . 12 in 15 „
črna „ „ . . . 12 „
polnčevac (prvovrsten) . . . 20 „
Za obilen obisk se najbolje priporoča
7598 Viktor Sedej.

Iz Celja.

—c Slovesna zaprisega celjskega župana se je vršila v petek, dne 12. t. m. ob 5. popoldne v prenovljeni sejni dvorani mestnega magistrata. Navzoči so bili skoraj vsi občinski odborniki. Srežki poglavar g. dr. Žužek je po kratkem nagovoru izvršil slovesni akt zaprisege, nakar je župan dr. J. Hraščev, ki je kot prejšnji župan otvoril in vodil sejo, v iskrenih patrijotičnih besedah nazoril občinske odbornike, obljublajoč, da se bo vedno zvesto držal položene prisege in v objektivnostjo vodil posle celjskega župana. Prosil je pri tem delu navzočega srežkega poglavarja trajne naklonjenosti in podpore. Poudarjal je, da bi morali tudi vsi občinski odborniki ponoviti njegovo prisego, ki veže občinske odbornike kakor tudi vse prebivalstvo. Končal je z besedami: »Živela domovina! Živel naš kralj Aleksander I.! Obč. odborniki so z glasnim vsklikanjem dali duška svoji narodni zavesti in jugoslovenskemu čustvovanju. Župan je še nato zaprisel podžupana g. Gobeca in nato zaključil sejo.

—c Odklikovanje. Rad Sv. Save iz izročil vladni svetnik dr. Žužek v priznanje njih hovihi zasli-g na zadružnem polju gg. dr. Antonu Božiču in ravnatelju Družbene zveze v Celju Janču Lesničarju. Odklikoma zadružnikom ka odklikovanju iskreno čestitamo!

—c Umrta je na škričati hčerka državne pravdnika g. dr. Josipa Požarja, Marija Požar. — Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

—c Nočno lekarniško službo v Celju opravlja ta tedna lekarna »Pri Orlu«, Glavni trg.

— Zlazel je na posledično alkohola 70 letni mestni revež J. Golec.

—c Politijska kronika. Od 3. do 9. decembra je bilo v Celju izvršenih 13 aretacij radi raznih kazenskih prestopkov. Raznih prijav je bilo vloženih devet.

—c Miklavžev večer v Sokolskem domu v Gaberju. O miriki I. Miklavževega večera, ki ga je priredilo Podporno društvo za revne otroke v Gaberju dne 4. t. m. v vinkodvorani Gaberje, je bilo obdobjanih 258 otrok iz dečje stanice Gaberje in osnovne dečke šole le ter zasebne šole šol in sester v Celju z raznim hlaom in ohvalom. Pred nastopom sv. Miklavža so dečlami otroci dečje stanice v Gaberju pod vodstvom matične varnice gđne. Mare Pogajenove. Odkar navedenega društva se pri tej priliki najlepše zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali, oziroma prispevali k navedeni obdaritvi. Najlepša hvala tudi zastopnikom občine, sreškega poglavarstva in občine Opolica Celje, ki so se po svojih obsestvenih potrdili k tako važnemu in humanitar-nemu delu. — Gaberje pri Celju dne 11. decembra 1924. — Odbor.

Iz Maribora.

—m Poroka. V cerkvi Sv. Magdalene se je v četrti poročil tajnik na mestnem magistratu dr. Fran Rodovšek z gđ. Oretto Schera. Bilo srečno!

—m Ljudska univerza. V ponedeljek dne 15. t. m. se vrši nadaljevanje predavanja o gotških katedralah v Franciji. Predavanje bo izpopolnilo tudi 45 skiptičnih slik. Vstopnina znaša 1—6 Din.

—m Umetniški klub »Grohar« otvoril v nedeljo 14. t. m. ob 11. dopoldne razstavo grafičnih del. Za razstavo se je prijavilo mnogo umetnikov in obeta biti prireditev zelo zanimiva.

—m Železniška nesreča ali samomor. Dne 9. t. m. so naši brezposelnega natakara Janeza Laha ležati mrtvega na progi pred tunelom pri Lajtersperku. Verjetno ga je povozil iz tunela prihajajoči vlak. Dosedaj ni ugotovljeno, dali se je zgodila nesreča, ali je morda Lah izvršil samomor.

—m Nevaren zločinec prijet. Pred dnevi je bil na kolodvoru prijet neki mladenič, ki se je brez voznega listka pripeljal iz Zagreba. Pri zasliševanju je začel mladenič v razna protislovja tako, da je obstojal sum, da gre tu za nevarnega vlomilca. Nadaljnja poizvedovanja so ta sum opravičila. Ugotovilo se je, da je mladi mož že dolgo časa zasledovan od zagrebške policije radi številnih, v Zagrebu izvršenih vlovov.

—m Nenavaden gost v policijskih zaporih. V četrti popoldne je straši po mariborskih ulicah »stirinožni pasant«. Bila je to svinja, ki je ušla iz hleva nekega posestnika. Svinjo je po dolgem lovu prijel mož postavil in ker ni vedel kam z njo, jo je odvedel v policijske zapore. Njen lastnik se še ni javil.

Zagoneten umor v Studencih pri Mariboru.

V noči od četrtka na petek je bil v Studencih pri Mariboru izvršen zagoneten umor. Čigar žrtve je postala 35letna Terezička Mikl, soproga čevljarja. O dogodku se poroča: V hiši štev. 13 v Studencih je imel poleg delavnice tudi stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje, čevljar Mikl. Miklovi niso trpeli pomanjkanja, vendar sta se zakonce vedno prepirala med seboj. Mikla silila kot lahkomisljenega človeka, ki je navzile svojim 45 letom v veseli družbi prekrakal cele noči. Mož je svojo ženo vedno šikaniral in celo pretepal. Dogodilo se je celo, da je Miklova svojega moža že večkrat zapustila, vrnila pa se je na njegove prošnje vedno. Imela sta dvoje otrok, od katerih se je nahajala 7letna hčerka pri Mikloviem bratu v Sv. Benediktu, dočim je bila mlada 5letna sestra doma.

Zena se je pred dvema mesecema vrnila k možu in od tega dne je vladal v hiši popoln mir. V četrti zvečer, približno okoli 21. pa so čule stranke v hiši čevljarja Mikla neko kričanje, ki je kmalu ponehalo. Nič ne smatrali za resno, ker se je splošno smatralo, da se zakonce zopet prepirata.

V petek zjutraj pa se je nenadoma razširila vest, da je bila čevljarjeva žena umorjena. Konec se je o umoru zanimalo.

Ko so zjutraj okoli 7. prišli valenci in pomočniki čevljarja Mikla kot običajno na delo, so v svoje nemalo začudenje našli vrata delavnice že zaprta. Ker se na ponovno trkanje ni nihče odzval, je zavil eden izmed pomočnikov okoli hiše in krenil skozi zadnja vrata v stanovanje mojstra. Stanovanje je bilo prazno in ko je trenotek za tem pomočnik stopil v delavnico, se mu je udiil grozen prizor. Čevljarjeva žena Terezička je ležala mrtva v luži krvi, obrnjena z obrazom k tlem. Bilo je takoj jasno, da je nesrečnica postala žrtve zločinskega umora.

O umoru so bili takoj obveščeni orožniki, ki so delavnico in stanovanje zaprli. Na hce mesta je tudi prispeala sodna komisija, ki je ugotovila deljanski stan.

V hiši čevljarja Mikla stanujejo stranke so pri zasliševanju izpovedale, da sta bila v četrti zvečer pri Miklu dva tujca, ki sta se z njim dle časa razgovarjala in približno okoli pol 21. sta odšla. Kmalu za tem so sosedje čuli iz Miklovega stanovanja jok in kričanje. Kmalu pa je nastala v hiši popolna tišina, je Miklov pes je prišel okoli 21. močno ljati in cviliti. Mikla so videli stranke ob 22. se v hiši od tega časa pa je s hčerko vred brez sledi izginil. Oba možka, ki sta bila pri Miklu, sta nosila s seboj dva večja zavoja in napolnjen nahrbtnik. Kaj sta nosila, tega ne ve nihče. Tudi beg čevljarja je zavil v temo. V splošnem prevladuje mnenje, da je Mikl svojo ženo sam umoril. Goboka rana na vratu, ki je povzročila smrt nesrečne žene, je bila zadana z nožem. Preiskava, ki naj razkrije zagonetno rodbinsko žalost, je v teku.

— Razstava v Lužici. Umetniški odbor Matice Srbske v Budimnu je priredil tretjo razstavo lužičkosrbskih umetnikov v slavnostni dvorani Srbskega Doma. Slike so umotvoril znanih srbskih umetnikov, med katerimi zavzemajo častno mesto zlasti: Novak K. Hajna ter Dolnjelužčan L. L. L. Največ slik je razstavil Novak, nekdanji gojenec praške akademije. Snov svojim slikam zajema najrajši iz narodnih pripovedk, starosrbske mitologije in iz najstarejše zgodovine. Haina (poučuje sedaj slikarsko umetnost v Rimu) je razstavil portrete, med tem ko kaže Seča naravne lepote iz Lužice. Dolnjelužčan Latko, ki je najmlajši izmed srbskih slikarjev, priča o izrednem slikarskem talentu in ga črka vsokako lepa bodočnost. Na Razstavi so videti tudi umetna ročna dela gđ. Novakove in gđ. Kravcove. Prireditelj razstave Štrimpja je razstavil umetno posodo, narejeno po črtu »Slika Novaka. Lužički Srbi so začeli kazati tudi v umetnosti, da sočelo zastopati za drugimi kulturnimi narodi in da hočejo dohiteti, kar so brez svoje krivde zamudili.

Zares, nič slepomišenja!

V 280. številki »Slovenca« neki Slomškar priznava, da so klerikalni potentatorji pred vojno prestavljali napredno učiteljstvo, a hoče zaeno takratna nasilstvo opravičiti in olepšati. Zato piše: Toda tega ne izpodbijate, da so bili vsi, ki so bili po zakonu prestavljeni iz službenih ozirov — prestavljeni le na enaka mesta, kakor so jih imeli prej. To trditve takoj izpodbijamo s sledečimi dejstvi: Bil sem šolski voditelj trirazrednice v Komendi, junija 1910 me je klerikalni režim prestavil službeno na enorazrednico v Krašnje z manjšimi službenimi prejemki. Vrhutega je prestavil mene s tega mesta, učiteljico je pustil na službenem mestu v Komendi. Poleg degradacije je izvršil krščansko-katoliški režim de facto — ločitev zakona. Pa ne samo to! V Komendi sem imel kot voditelj šole užitek ene njive okrog 2 orala posevke, na novem službenem mestu ni bilo niti šolskega vrta! Kaj je pomenila posebno med vojno in po vojni taka njiva v materialnem oziru, si lahko izračuna tudi tisti Slomškar, ki je bil upravitelj na šoli z 28 učnimi osebami.

Nadučitelj Zirovnik je bil premeščen iz St. Vida pri Ljubljani v Borovnico. Ali sta to enaki mesti, ako primerjamo obe šoli in oba kraja?

Nadučitelj Kalan je bil premeščen med vojno iz Velesovega v Planino pri Ajdovščini. Ta premešitev se je izvršila ravno pred najhujšo italijansko ofenzivo in kraj Planina je bil tik za fronto. Mirni kraj Velesovo pri Kranju in ob fronti ležeča Planina, ali sta to enaki mesti?

Učitelj Šmajdek je bil leta 1912 premeščen iz Rova, kjer je imel krasno urejen vrt in čebelarstvo, na Krtno, kjer ni bilo ne duha ne sluha o kakem vrtu. Ali je bilo to premeščenje na enaki mesti?

In ubogi nadučitelj Potokar, kako ga je premeščal klerikalni režim na »enaka mesta«! Iz kraja, kjer je imel suho in zdravo stanovanje, so ga premeščali katoliški režimovci v vlažno in bacilov polno stanovanje, kjer se je nalezle jetike, katera ga je rešila vsega trpljenja.

Nadučitelja Petriča je degradiral klerikalni režim od voditelja dvoraz-

rednice za učitelja pod drugim šolskim voditeljem.

Isto pove lahko učiteljica Marica Zgur.

Učitelja Fabince so isti ljudje premeščili iz Jesenic na Savo ob juž. železnici.

Na te slučaje se hipno spominjam. Znano pa je bilo, da se je nekaj učiteljev usmrtilo radi klerikalnega preganjanja in šikaniranja. Pisec obrambe klerikalnega strahovladja lahko izve za dotična imena, ako pregleda predvojne številke »Učiteljskega Tovarisa«. Nagromadili so klerikalni strahovladarji toliko gorja, krivic in preganjanja, da je bila napisana o tem obširna brošura »Dejanja govore«, v kateri pa je bilo komaj polovico navedenih klerikalnih lumparij.

Sedaj pa imajo Slomškarji (vsaj eden!) tako predrzno čelo, da si upa zagovarjati klerikalno čarugarstvo, to pa zbog tega, ker je sedanja prosvetna uprava popravila nekaj krivic, ki so jih povojni klerikalci prizadejali iznova učiteljstvu.

Kakor pravi pisec v »Slovencu«, je baje rekel Kaltenegeer, vitez žalostnega spomina, da je bilo težje premeščiti učitelja, kakor pa dvornega svetnika. Resničnost tega orakelskega izreka izpodbija dejstvo, da sem bil jaz tekmo treh let (1907 in 1910) dvakrat prestavljen, kar lahko tudi g. Kaltenegeer potrdi. S tem zločinom premeščanjem so mi uničili skoro polovico opravke, ker je znano, da je skoro isto dvakrat se seliti ali pa enkrat pogoreti.

Napisal bi lahko še celo vrsto potrditvenih dejstev, ki dokazujejo, da nobenemu stanu klerikalci niso prizadeli toliko krivic, kakor učiteljstvu. In vendar se nahajajo med učiteljstvom ljudje, ki poljubujejo palico, ki nas je neusmiljeno tepla. Potrebno bo, da skoraj izpregovorimo tudi z naše strani o slepomišenju tistega dela učiteljstva, ki politično prisega na republikanstvo klerikalne stranke. Morda bo to slepomišenje »patriotičnih« Slomškarjev kmalu postavljeno pred gotovo — alternativo! Takrat bomo zopet videli junake!

A. Germek.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob osmih zvečer.

Sobota, 13. dec.: Paglavka. Red D. Nedelja, 14. okt. ob 15. popoldne: Mogočni prstan, mladinska predstava. Izven; ob 20. zvečer: Danes bomo tiči. Izven

OPERA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 13. dec.: Lopudska sirotica. Red E. Nedelja, 14. dec.: ob 15. pop.: Cavalleria rusticana, V vodnjaku, ljudska predstava ob znižanih cenah.

— Nove muzikalije. Vasilij Mirk: Mladinski album. Ravno kar smo brali v slovenskih listih, da priredi skladatelj Mirk v cerkvi Sv. Ivana pri Trstu cerkvenoglasbeni večer. To bi bila prva prireditev te vrste med tržaškimi Slovenci. Na tem koncertu bi morali izvajati Mirkovi pevci mešane zbor: Beranov Madrigal, troje poljskih cerkvenih pesmi iz 16. stoletja in dr. G. Krekov »Bla gor jima«, dalje troje moških četverpesnov Gallusa, Premrla in Forsterja ter končno dirigentova »Osmoglasna staroslovenska masa«. Prireditev pa je cerkvena oblast v katoliški cerkvi menda prepovedala in bo moral biti koncert 15. t. m. v helvetski cerkvi. Mirk tedaj krepko dela. Pevci ga dobro poznajo iz njegovih četverpesnov, izmed katerih sta »Na trg« in »Katica« povsod zelo priljubljena. Novim »Akordom« je bil marljiv sotrudnik, do a' lepih stvari je izšlo v zbirki: »15 zborovih pesmi«, izdanih od Glasbene Matice v Trstu, pisal je za klavir, pomagal in še pomaga s svetom in roko povsod v Trstu. Sedaj pa je klavirskemu naraščanju podaril Mladinski album, ki je izšel v lastni založbi: je prav lično natanjen pri Eberlu na Dunaju in se dobi po vseh knjigarnah ter stane 40 Din. Zbirka obsega na osmih listih 16 kratkih skladb, ki bodo še nekoliko spretnejšim učencem delale prav mnogo veselja. »Revolucionarnega« v nji ni prav nič, niti v melodičnem, ritmičnem ali oblikovnem smislu, prav vse teče prijetno, gladko, forme so lahko razumljive, glasbene misli ne nasopigajo, mladinskemu čustvovanju se prilagajajo, slog čisto pijanističen, prozoren in učenec ima poleg vsega priisan še smoteren in skrbno izdelan pristoklad. Album bo z velikim pridom služil pri klavirskem pouku na naših glasbenih zavodih, pa

tudi na klavirju vseh količjak spretnih igralcev ne sme manjkati. Klavirskih stvari itak nikdo ne zalaga in je naša dolžnost, da z nakupom lične zbirke poštvalnemu skladatelju pomagamo na suho še bolj to velja za orkestralne reči. L. Pahor izda še ta mesec dvojce svojih žalostnih koračnic. Tudi v samozaložbi. Koračnici sta sestavljeni iz žalostnih motivov in nagobnih pesmi, nanašajo slovenskih, a so v njih tudi deli hrvatskih in srbskih žalobnic. Koračnici sta sretne no sestavljeni in po partituri skladajočefte no instrumentirani za harmonijske glasbe. Izvedljivi sta tudi v maloštevilni zasedbi in bosta ob vseh žalostnih prilikah prav dobro služili. Ako ob grobu manjka pevec, godba lahko svira sama cele dele koračnic, n. pr. »Bla gor mu« ali »Viered se povrne«, ki se nahajajo v njih celi. Koračnici izideta v posameznih glasovih (25) na malom formatu, prikladnem kot vložek v koračniške knjižice. Cena obeh je 30 Din in jih je treba čimprej naročiti pri skladatelju L. Pahorju v Ljubljani, Prešernova ulica 10.

— Ljubljanska drama igra v nedeljo, dne 14. tm. dvakrat in sicer: popoldne ob treh Milčinskega narodno pravljico z godbo, petim in plesom »Mogočni prstan« kot mladinsko predstavo in zvečer ob osmih veelezbavno Nestrojevo veselje z godbo in petjem »Danes bomo tiči«. Prihodnja dramska premijera bo v soboto, dne 20. tm. Vprizori se prvkrat na našem odru dr. Remca izvirna slovenska drama v 14. slikah »Magda«. V glavnih vlogah nastopijo ga Nablocka, g. Rogoz in g. Kralj. Režira g. Lipah. Nadalje se pripravljajo dr. Laha »Pepehu«, Dostojevskoga »Stričko senca« in Ibsen »Rommersholm«. Koncem meseca nastopi g. Levor v naslovni vlogi Rostandove heroične komedije »Cyrano de Bergerac«. G. O. Zupančič končuje prevod Shakespearejeve »Zimske pravljice«, ki se uvrsti po božiču v repertoar. Takrat se vprizori tudi v deloma spremenjeni zasedbi Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«.

— Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. Jutri v nedeljo so v Narodnem gledališču tri predstave in sicer: v drami ob 3. popoldne kot mladinska predstava pri znižanih cenah Milčinskega narodna igra Mogočni prstan, ki je do sedaj še vedno dosegla tako pri mladini kakor tudi pri odraslih najlepši uspeh. Zvečer ob 8. pa se vprizori priljubljena komedija Danes bomo tiči kot izven predstava. V operi se poje popoldne ob 3. uri Cavalleria rusticana in

V vodnjaku kot ljudska predstava pri znižanih cenah. V Cavalleriji nastopi gost tenorist g. Ado Darian, ki je že parkrat pel na našem odru z najlepšim uspehom ulogo Turriduja. Ostale vloge so v rokah gđc. Thalerjeve, Korenjakove, Smolenskaje in g. Zatheya. V operi V vodnjaku pa nastopi v vlogi Lidunke prvokrat novo angažirana operna pevka gđc. Frisekova, ki je koncem lanske sezone nastopila z najlepšim uspehom v Traviati. Ostale vloge poje gđc. Ropasova, ki kot Veruna prvič nastopi v tej ulogi ter g. Banovec in Zupan. Tako bode ta nedeljska popoldanska operna predstava izredno lepa in zanimiva. — Cene znižane, začetek ob 3. popoldne.

— Lopudska sirotica v operi. Danes v soboto se poje v operi Vilharjeva Lopudska sirotica za red E. Tej predstavi bode prisostvoval g. avtor, ki se potem v nedeljo odpelje zopet v Zagreb. V drami pa se igra Paglavka za red D.

— Ljudska vsoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 14. tm. ob 10. dop. v zbornični dvorani na univerzi javno vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Pravo in morala. Predava g. univ. prof. dr. Taslić.

— IV. mladinsko predavanje »Glasba Čehova« se vrši jutri v nedeljo 14. t. m. ob 11. uri popoldne v filharmonični dvorani. Bogati spored izvajajo operna pevka gđc. Rozumova, kons. profesorji Ruža Slaisova: klavir, Jan Slais: gosli in Karel Jeraj: gosli. Član opernega orkestra Gustav Müller pa igra na čelo. Uvodno besedo govori zborovodja g. Zorko Prelovec. Posebno opozarjamo na Dvořakove Bagatele za klavir, dve violini in čelo, ki se ob tej priliki v Ljubljani prvič javno izvajajo. Sporedi se dobivajo v Matični knjižarni in pol ure pred začetkom predavanja pred koncertno dvorano. Vsak spored stane 2.50 Din ter je predavanje v prvi vrsti namenjeno naši mladini.

— Umejniški večer Podbevšek-Kocjančič. Po daljšem presledku dobi Ljubljana zopet posebne vrste umetniški večer, ki ga priredita Podbevšek in Kocjančič v ponedeljek 15. tm. v Mesnem domu. Poleg Kocjančičevih recitacij bo govoril Podbevšek o mladi literarni generaciji.

— O postavljanju rde. Ildije Wislakove v Gorici priobčujo primorski slovenski in italijanski listi prav iskava poročila. »Edinost«, imenitno Wislakova umetnica, ki se bo s »soma razvila v veliko in samoniklo individualnost, »Il Piccolo della Sera« piše o »simpatični slovenski pesnikinji in o njenih »slastnih triumfih«. Zelo laskavo hvali list interpretacije Grlegove »Erolike«, Debussyve »Grotiske«, Sukovega »Vetrar« in Gounodovega valčka iz »Fausta«. »La Voce di Gorizia« pa priobčjuje daljše poročilo, v katerem navaja, da je Wislakova plesala pred rafinirano publiko in da »me podati s svojimi svetovnimi nlesi delikate užitke, vzbujajo pri tem skoraj pozabljene občutke: raznih notranjih emocij zelo komplimentnih čutilnih doimov, življenjskih risov, vizij sladkih gibanj in harmonije. Wislakove čaka slobna kariera, ker ima vse pogoje, da se dvigne nad običajne plesalke, ki posejajo naše odr., čim izpolni svoj slog in ga v vse podrobnosti izoblikuje s samostojnimi potezi! Listi hvalijo tudi mlajšico spremljevanje klapelnika g. Bolatke. Čestitamo naši umetnici na tem lemem uspehu.

— Pravični gledanje umetnine. V nedeljo dne 14. t. m. ob 11. popoldne obravnava tema ob konkretnih primerih na razstavi v Jakičevem paviljonu. Diskusija ima namen dati inteligentnejši in ki po možnosti v roko podlago za lastna pravila onemamlja, kakršna so potrebna za razumevanje in doživetje slikarske umetnine, posredno moderne. Referira cand. art. Stanko Vurnik.

— Zgodovna slovenska umetnost. Peto predavanje cikla umetnostno - zgodovinskega društva se vrši danes ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. Izidor Cankar: Slikarstvo Balkana. — Vstopnice pri blagajni.

— »Slovenski kvartet« (Banovec, Pečenko, Završnik, Zupan) koncertira v ponedeljek 15. t. m. v Ptuj. Priprani smo, da priiskajo občinstvo z velikim zanimanjem pričakuje koncert tega prvovrstnega vokalnega kvarteta, ki je dosegel povsod, kjer je nastopal posebno zadnjič v Mariboru, sijajen uspeh. Skrbno izbrani spored vsbuje izključno slovenske skladbe. 634n

Julijska Krajina.

— Rezolucija političnega društva »Edinost« v Trstu. Na pokrajinskem zboru 7. t. m. je bilo sprejetih 8 resolucij, v katerih se v prvi vrsti najostreje protestira proti zatiranju jezikovnih pravic našega naroda; zahteva se preklic Gentilejeve šolske reforme; zahteva se neomejena svoboda združevanja in kulturnih prireditvev; zahteva se, da se rešijo prošnje invalidov, vdov in vojnih sirot, katerih je 15.000; protestira se proti zavlačevanju izplačevanja vojne odškodnine in tudi proti načinu odmerjanja odškodnine, dalje se poziva vlada, da reši vprašanje optantov; poziva se jugoslovensko ljudstvo, da z ozirom na težko gospodarsko krizo varčuje z materialnimi dobrinami; zbor priporoča mladini udeležbo pri prosvetnih in

KINO IDEAL KINO IDEAL

predvaja od 13. decembra 1924 naprej

„KÖNIGSMARK“

Krasna najmodernejša drama v 2 delih po francoskem romanu Pierre Benoit. Zgodba vladarske hiše Lautenburg-Detmold.

I. del

13., 14., 15., 16. in 17. XII.

II. del

18., 19., 20. in 21. XII.

Predstave vsak dan ob 3., 5., 7. in 9., obe nedelji pa še ob 11. dop. Predpredaja vstopnic in prednamba sodežev vsak dan od 10. do 12. popoldne in od 2. popoldne naprej. 7602

sportnih društvih; zbor priporoča dalje, da vodstvo političnega društva »Edinost« v Trstu prouči mladinsko vprašanje v deželi in posveti mladini največjo pažnjo, ker je ž njo najtesneje spojeno vse nadaljnjo bitje in živje našega naroda v okviru državnih mej Italije. Posebno značilna za domače spore je sedma resolucija, ki se glasi: »Pristopi obsojajo najstrožje grde napade »krščanske« »Edinosti« v Gorici in njenih glasilih »Maleda lista« in »Goriške Straže« na naše politično vodstvo in posl. dr. Wilfana, kateremu izrekajo neomejeno zaupanje za neustrašno in pošteno njegovo delo. V kazenski pravdi proti dr. Bitezniku se je jasno pokazalo, da nimajo za svoja očitanja niti najmanjšega dokaza, a s sklepom odbora »krščanske« »Edinosti« v Gorici, da ne bodo več odgovarjali dnevniki »Edinost«, so potrdili, da svojih očitanj in napadov ne morejo niti najmanje opravičiti. Njihovi napadi so se s tem izkazali kakor prazno za-hrbno blatenje našega poštenega dela in naših poštenih narodnih delavcev. Odločno zahteva zbor, da needinjska »Edinost« v Gorici vrne uzurpirano ime, s katerim narod samo s'pi.

— O javni varnosti v Istri je napisal »Piccolo« dolg članek povodom porotne razprave v Puli radi brigantstva. Meseca junija je bil vstavljen železniški voz z blaginikom, ki je imel pri sebi 55.000 lir, da plača železničarje ob progi. V spremstvu sta bila dva orožnika in še nekaj drugih oseb. Voz so ustavili briganti, en orožnik je bil ubit, drugi težko ranjen, roparji so dohili v svoje roke ves denar. Brigantstvo cvete v Istri dalje. Vrše se napadi na cestah in po vaseh. Okoli Tinjana je bilo pred kratkim 15 požarov. Tržaški list kliče oblasti na pomoč proti brigantstvu in meni, da bi bilo treba tudi orožnike zamenjati z domačimi, ki poznajo deželo, jezik in navade prebivalstva. Orožnik iz Sicilije je mogoče najboljši vojak, ali tu ne opravi nič. Koliko teh orožnikov je že poginilo! List govori o nekakem atavističnem razpoloženju med ljudstvom glede brigantstva, toda boljše bi bilo, ako bi ožigal rimsko vlado, ki nima v resnici prav nobene resne skrbi za Istro, ki je postala prava kolonija. Tam tiči prvi in glavni vzrok brigantstvu.

— Cerkev v službi politalljančevanja našega ljudstva. Iz Opjatje je odšel v Trst neki mladi italijanski duhovnik, ki je služboval tam, tako, kakor zapovedujejo fašisti. Po njegovem odhodu so zapisali fašisti v svoje liste zahtevo, da mora priti na izpraznjeno mesto duhovnik, ki bo v cerkvi nadalje visoko dvigal čustvo italijanstva. Za hrvatskega vernika je zvečičavna sedaj samo italijanščina, ki edina vodi v nebesa.

— Za dodatne ure s hrvatskim poukom se po istrskih šolah voditelji večinoma malo menijo. Kako tudi naj se vrše take ure po šolah, ki so v rokah Italijanov, kateri ne znajo hrvatsko in slovensko, domačega učitelstva pa še skoro ni več! Tako čujemo zopet priložbe gledé dodatnih ur z Buzetščine, kjer se stariši zman trudijo, da bi

dosegli to, kar jim gre po zakonu. V Saležu se trudijo že dolgo časa, da bi dobili šolo, ali zaman. V zrenjsko šolo je predalec pa italijanska šola tudi sploh ne velja nič za jugoslovensko dečo.

— Razcepilni na vseh poljih. Pri Sv. Luciji in v Volčah sta kulturni društvi, ki nista članjeni v »krščanske« Prosvetni zvezi. Zato pa hočejo goriški krščanski socialci osrečiti Sv. Lucijo in Volče z razkolniškima društvama, ki na bosta seveda »krščanski« in dosednji dve društvi pri Sv. Luciji in v Volčah bosta proglašeni najbrže za »protikrščanske«. Društvo pri Sv. Luciji izborno deluje in je vprizorilo pred kratkim Ganglovo dramo »Sin«. Potrebni in sposobni moči za kulturno delo ni nikjer preveč, zato je vsako cepljenje neodpušten naroden greh. »Krščanski socialci« bodo s takim postopanjem delali ljudstvu samo škodo, nad katero pa bodo imeli svoje posebno veselje Italijani.

— Predvojško vezbanje. Občine v postojnskem okraju so dobile od vojaškega poveljstva v Postojni okrožnici, s katero se opozarjajo mladeniči iz let 1906, 1907 in 1908, da se prične vpisovanje in tečaje za predvojško vezbanje. Onim, ki obiskujejo dva taka tečaja po 4 mesece trajajoča, skrajša vojno ministristvo vojaško službo za 3 mesece. Obvezni pa so ti tečaji za mladeniče takozvane tretje kategorije (na primer jedini sin matere vdove) in ako se jih kdo ne bi udeležil, bo moral odslužiti vseh 18 mesecev vojaške službe.

— Promocije. Iz Subotice poročajo, da je promoviral doktorjem prava g. Anton Zovič iz Rovinskega Sela v Istri. Na vseučilišču v Neaplju je promoviral doktorjem veterinarstva g. Cvetko Babuder iz Materije.

— Pri Idriji so orožniki aretirali tri Nemce, dva sta iz Hamburga in eden je iz Dunaja. Prišli so v Italijo preko Godovčica. Po Jugoslaviji jih menda ni nihče oviral. Aretirali so dalje 36-letnega Albina Cundra iz Ljubljane in našli pri njem neko »prepo-vadano« orožje (najbrže za italijanske predpise predolg žepni nož).

— Ponarejeni bankovci po sto lir se razpečavajo po raznih delih dežele. Orožniki so zadnje dni dobili nekaj takih ponarejenih bankovcev na Krasu in pri Idriji.

— Kako imajo delavce v Puli za norca. Pred kratkim je bilo iz ladjedelnice odpuščenih več delavcev. Nikdo se ni zavezal za nje. Pač pa sedaj kriče fašisti in pravijo, da so že dosegli v Rimu to, da ne bo noben delavec več odpuščen. Hvalijo se, da je že drugi njihova intervencija uspešna, ker prišla je brzojavka, ki prepoveduje nadaljnje delavsko odpušcanje. Ali za one odpuščen se nihče ne briga! Uspeh bi bil le v tem slučaju, ako bi bili odpuščeni delavci zopet sprejeti v ladjedelnico! Čez čas bo sledil, prav gotovo, nov odpust, nato bodo fašisti zopet ropotali in se po prsih tolkli, da ne sme biti in da tudi ne bo nihče več odpuščen, kajti pride sigurno zopet nova brzojavka iz Rima... To je grdo varanje bednega delavstva. Obljubljajo tudi novo delo v ladjedelnici in tobačna tvornica sprejme nove delavke. Same gole napovedi, ki se ne izpolnijo.

V nedeljo zvečer vsi - - v Narodni dom - - na sokolsko akademijo!

Pri dopolnjevanju MAGGI-jeve zabele

Cene dopolnjenih steklenic

Stev. 0 1 2 3
Din 5 10 17 36

nej se pazi na to, da se zabela dopolni iz MAGGI-jeve velike originalne steklenice, ker se v teh steklenicah po zakonu sme shranjevati, oziroma prodajati samo MAGGI-jeva zabela in ničesar drugega.

Dobro in okusno pecivo dosežete le z uporabo splošno priljubljenega praška za pecivo in vanilin sladkor znamke „ADRIA“

7570

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 13. decembra 1924

Nesramnost.

V Blasniki tiskarni je nekaj let sem izhajal »Avtonomist«, ki sta ga izdajala in pisala A. Prepeluh in Joža Petrič. List je bil takrat v ozkih stikih s klerikalci, ki so ga tudi financirali, morda, da dovede Prepeluhovo glasilo množico naprednomislečnih ljudi v njihove vrste. Ta njih nade pa se ni uresničila, zato so postali v svojih podporah od dneva do dneva bolj skopi, dokler ni njih subvencija docela usahnila. To se je zgodilo tako-le koncem lanskega leta. »Avtonomist« je jel hoditi — polagoma seveda, da se ni na prvi pogled opazilo — svoja pota. Ker pa list ni mogel izhajati brez gnotne podpore od tuje strani, se je Prepeluh letos spomlad napotil na Dunaj, kjer se je takrat nahajal Stjepan Radić, ter sklenil z njim pakt, v katerem se je zavezal ustanoviti v Sloveniji podružnico Radićeve stranke, katere glasilo bi naj bil »Avtonomist«. Radić je obljubil v to svrhu izdatno gnotno podporo. Prepeluh je nato osnoval »Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev« ter prekrstil »Avtonomist« v »Slovenskega Republikanca« ter si s tem zagotovil za svoje glasilo vir stalnih dohodkov. Da ta vir ne usahne, kakor se je to zgodilo takrat, ko so bili krušni očetje Prepeluhovega glasila klerikalci, je treba kruhodialcu nametati peska v oči o kolosalnem uspehu nove republikanske akcije v Sloveniji. In ta posel opravlja sedaj v potu svojega obraza »Slovenski Republikanec«, ker se pač zaveda, da gre za njegovo eksistenco.

V svojih zadnjih številki je priložil članek »Naša moralna zmagaz«, v katerem je napisal tudi to-le nesramnost: »Danes smo že tako daleč, da se pred kmeti in delavci nihče več ne upa javno zagovarjati monarhije in nihče več se javno ne upa nastopiti proti republikam«.

To infamijo je zagrešilo glasilo tiste stranke, ki si doslej ni enkrat ni upala javno nastopiti, marveč je vse svoje sestanke prirejevala kot zapne pri zaklenjenih vratih, stranka, ki ni nastala iz notranjega prepričanja, marveč zgolj zato, ker jo je najel in plačal Stjepan Radić, mož, o katerem je baš te dni ugotovil zagrebški »Obzor«, da si je vbil v glavo fikšno idejo, da mora za vsako ceno postati prezident — jugoslovenske republike.

In da doseže ta svoj cilj, v to bi mu naj služili kot lestev tudi Slovenci, katere hoče za svojo pripravo pridobiti potom plačanih Prepeluhovih agentov. Toda iz te moke ne bo kruha! V Sloveniji je pregledno vkoreninjen dinastični čut, previsoko cenl, spoštije in ljubi slovensko ljudstvo svojega viteškega kralja, da bi hotelo tega svojega z vsemi dobrimi lastnostmi bogato obdarjenega, plemenitega in slavnostnega vladarja, ki je v borbi za življenje in smrt zastavljal na bojišču kri in život za svoj narod in domovino, zamenjati s prezidentom takšnih patoloških kakovosti, kakor je Radić.

Stipica, le-ta nam vlada ne bo, v tem so enodušni — z izjemo zgovornih plačanih agentov — vsi Slovenci!

★ ★ ★

Kraljevska dvojica v Skopju. Po poročilih iz Skopja sta Nj. Vel. kralj in kraljica včeraj ob 14. prispela v Skopje. Na kolodvoru so kraljevsko dvojico pričakovali armijski komandant general Terzić, metropolit, veliki župan, predsednik občine ter drugi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Na kolodvoru je kraljevsko dvojico prispelo pozdravila velika množica ljudstva. Kralj se je na kolodvoru tudi dlje časa razgovarjal s turškimi poslanca Kenan Zijo, ki je opustil politiko Ferad beg Drage. V avtomobilu je nato kralj napravil izlet do sela Bardova, kjer je 1. 1912. v turški vojni stanoval kot komandant I. armije. Kraljevska dvojica se je v Skopju nastanila v metropolitovi palači.

Odklikovanje književnikov in novinarjev. Na kraljev rojstni dan 17. t. m. bo podpisan ukaz, s katerim se odklikujejo starejši in mlajši novinarji oziroma književniki.

Napredovanje oficirjev. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra 17. t. m. bo podpisan veliki ukaz o napredovanju aktivnih in rezervnih oficirjev. Aktivni in rezervni oficirji imajo pri tem podati raport.

Božične počitnice na šolah. Minister prosvete je odredil, da trajajo počitnice od 24. decembra 1924 do 6. januarja 1925.

Taka je njihova skrb za slovensko ljudstvo! »Slovenec« je porabil priliko, da tudi povodom kritičnega stanja

naših stanovanjskih razmer hujša proti državi in njenim organom. V poročilu iz Beograda imenuje vladni ukrep o podaljšanju stanovanjskega zakona »provociranje tožba med hišnimi posestniki in najemniki«. Mi se v tem izredno kočljivem vprašanju ne zavzemamo ne za eno, ne za drugo stranko, pač pa priznamo, da je naravnost dolžnost vlade preprečiti velike socialne perturbacije, ki bi lahko nastale v državi, če bi najemnikov nihče ne ščitil, ker so njihovi vitalni interesi neposredno prizadeti in ker zakonite odredbe ne ščitijo res socialno ogroženih in zaščite potrebnih najemnikov. Toda vreči vse v en koš in provocirati konflikte med posestniki in najemniki, kakor dela »Slovenec« v svoji neizmerni skrbi za nižje in srednje sloje, pomeni skrajno socialno brezskrbnost in podvigjanost. Tudi ta slučaj kaže, kaj je v resnici klerikalna lajna o socialni pravdnosti. Nižji in srednji sloji, zapomnite si te hinavce, ki vas mamijo s frazami o zaščiti vaših interesov, v resnici so pa vedno pripravljani zasadiť vam nož v hrbet!

Carinska konferenca na Raketu. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interese, da se vrši redna carinska konferenca na Raketu v ponedeljek dne 15. decembra t. l. ob 5. uri popoldne v zgradbi carinarice.

Mednarodna razstava dekorativne umetnosti in industrije v Parizu leta 1925. Z ozirom na mednarodno kulturno manifestacijo, ki bo trajala od aprila do novembra meseca, leta 1925., je naša kr. vlada sklenila, da se tudi naša država udeleži te važne razstave. Zaradi tega se nanašajo vsi zainteresirani razstavljalci, zasebniki, privatne in državne institucije, da prijavijo kr. poslanstvu v Parizu, kaj in v kateri količini nameravajo razstaviti. Priporočam, da no možnosti pošljete tudi slike oziroma fotografije stvari, ki jih mislite razstaviti. Kr. poslanstvo se stavlja vsem zainteresiranim v državi in v inozemstvu na razpolago za vse potrebne informacije. — Kraljevski poslanec v Parizu dr. M. Spalajković. — Pariz, dne 27. novembra 1924.

Železniške vesti. V železniškem ravnanstvu so se vršila pod predsedstvom ministra saraevske posestvalni za kolikor mogoče hitro poravnavanje vagonov. Državne delavnice so poravnale s poravnanimi zato se odstopila področja poravnanih dela privatnim delavnicam. — Mednarodno prometno društvo vodi pogajanja za uvedbo splošnih voz. razreda na hrzovskih. — Nova proza Viliha Vardiše se odprta na dan 1. januarja 1925.

Iz državne službe. Vokolenca sta bili višji davčni uravnik v Laškem Josip Masten in višji višji davčni uravnik v Ptuju Ivan Sternček; imenovan je za arhivara pri davčnem uradu v Stenu bišji davčni uravnik v Idriji Josip Devetak.

Obnova vesti s počte. Premerjena je od pošte Rimske Tonine k pošti v Laško poštarka Leonoldina Šotl.

Iz carinske službe. Premakniti so: iz Renerada na Raketu carinik Matel Mihelič; iz Beograda v Trzin carinik Mih. Čon in iz Rohinskega Bistrice k carinarnici v Novi Sad carinik Ivan Mielč.

Odločeni nabavi. Po informacijah iz volnecega ministrstva so letniti volniški nabori, ki bi se imeli vršiti v mesecu februarju 1925, odločeni do 1. aprila 1925.

Za trgovsko in obrtno šolstvo v Sloveniji. Po poročilu iz Beograda je bila v trgovinskem ministrstvu včeraj dolga konferenca, katere so se udeležili minister trgovine in industrije dr. Guro Surmin, minister za kume in rudnike dr. Guro Zec in v. in šef oddelka trgovskega ministrstva v Ljubljani dvor. svet. dr. Mar. Obravnavala so se predvsem vprašanja prevredne učiteljskega osebja na srednji tehnični šoli v Ljubljani, v puškarni v Kranju in na drugih trgovsko - obrtnih šolah v Sloveniji. Trgovinski minister je privolil v to, da se predložijo ministrskemu svetu v odobrenje načrti uredb, s katero se ima v smislu člena 254. pradžinskega zakona omogočiti prevredna učitelstva v višje kategorije. Trgovinski minister je tudi dovolil da se državno učitelstvo lahko uporablja na nedržavnih strokovnih šolah. Za obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji se imajo dovoliti izredni krediti.

Prilozbe o bolniški blaginji se vedno množe. V tem oziru nam piše: Človek, ki je zavarovan pri tem zavodu, ne sme zboleti v nedeljo ali pa na državni praznik. Enostavno zaporo vrata, pa je stvar rešena. Ali bi ne kazalo, da pri tem uradu vpeljejo tudi dežurno službo? Saj tudi bolniška blaginja pri svojih računih ne izloča nedelj in državnih praznikov pri kasiranju članarine! Če gre pa o bolniški član v bolnico na tak dan, ko je bolniška blaginja zaprta ga pa tudi brez »suputnice« od tega urada ne sprejmejo. Kaj je torej storiti človeku, če potrebuje zdravniško pomoč v nedeljo ali na narodni praznik? Dva slučaja sta pri tem mogoča: 1. Da se uvede dežurna služba pri bolniški blaginji. 2. Da se izda paragraf, da ljudje, ki so člani bolniških blaginj, ne smejo v nede-

lah in narodnih praznikih zboleti! Zanje bi se menda dalo najlažje uvesti! To pa seveda nimam, ki plačajo, ni več, kar je razvidno iz pritožb.

Stanovanjski zakon. V političnih in drugih krogih povzroča največjo senzacijo rešitev ministrskega sveta v zadevi podaljšanja stanovanjskega zakona do 1. maja 1925. Minister za socialno politiko je prvotno nameraval predložiti ministrskemu svetu v odobrenje uredb, ki bi jo naj tudi podpisal kralj. Ministrskemu svetu je minister za soc. politiko predložil elaborat in nekatere predloge za prehodno dobo od 1. januarja 1925. pa do trenutka, ko se v skupščini sprejme novi stanovanjski zakon. Pritojni faktorji so predložili različne predloge, vsi so se strinjali v tem, da je treba stanovanjski zakon podaljšati in ukineti vse potrebno, da ne pride do katerega socialnega kaosa. Po daljši debati je ministrski svet sprejel predlog, da se ne izda kraljevska uredba, temveč da se objavi samo utemeljena rešitev ministrskega sveta, s katero se veljavnost stanovanjskega zakona podaljša do 1. maja 1925. Ministru za socialno politiko je obenem naloženo, da izda novi stanovanjski zakon, ki se ima kot nujen predložiti novoizvoljeni skupščini.

Prošnje za znatno vožnje na železnici za državne uradnike. Učiteljska tiskarna je založila formulare prošnje za znatno vožnje v smislu novega pravilnika o voznih olajšavah. Prošnje so v smislu pravilnika posebne za aktivne uradnike, posebne za vpokojence in posebne za rodbinske člane ter vdove in srote drž. uradnikov. Aktivni uradniki imajo zase in za rodbinske člane vlagati prošnje pri svojih uradih, kjer so nameščeni; vpokojenci, vdove in srote pa potom delezacije financ.

Premije za strojevodje saraevske železniške direkcije. Ministrstvo saraevske je odobrilo kredit 9 milijonov dinarjev za izplačilo doslej neodplačenih premij od 1. milja strojevodjem saraevske železniške direkcije.

Vpokojen orožnik nam piše: Z velikim veseljem sem čital vest, da je uradniška pravdnika zagledal heli dan, ker živ sem v nadi, da ho tudi nam takozvanim tihim junakom princala zbolikanje mizernega gnotnega položaja. Veselo pričakovanje pa se je dne 2. decembra spremenilo v veliko razočaranje, ker ei skromna pokolnina dobila mesto povika precejšen odtegljal. Dne 2. decembra pa je bila dobrote državni kruhorezec delezna tudi moja žena, ker za zadni dan meseca ni dobila dnevnice 5 Din, in tako bo v mesecu, ki bo šel 31 dni, praznovala državni post. Ali res ni med gospodi, ki sede v mehkih foteljih nikogar, ki bi imel smisel za težko orožniško službo, da bi dvignil svoj glas za te trpine? Ali ima res orožnik smno d-životni, da v dolgih službenih letih štiti življenje in imetje svojih sdržavljanov in jim daruje mladost in zdravje zato, da sme na stara leta — stradt? Gospodje za socialno skrbstvo, zdravite se ob bošnji dvonastit uri in naj vam udri na uho poleg klate: Mir ljudem na zemlji, tudi klate: vpkojenim orožnikom zasluženo pomoč!

Potres. Z Bleda n-vm javlja prof. dr. Belar, da je včeraj ob 4.30 hlo na Bledu občutiti bližnji potres. Ognjišče je bilo oddaljeno kolk 60 km. Registracija je bila izredno močna.

Teden seznam vseh vagonov po vseh postajah v državi je ukazalo generalno železniško ravnanstvo. Ta popis se je izvršil dolocenega dne in tako ima sedaj ravnanstvo v rokah natančno število rabljivih in nerabljivih vagonov.

Rezervni oficirjem. Ljublj. pododbor udru sporoča, da bo v kratkem rešeno vprašanje sprejema v armado tistih rezervnih častnikov, ki dosedaj še niso bili sprejeti. Glavna krivda za to pada na okrožne komande, ki nimajo dovolj osebja, da bi pravočasno rešila prošnje. Takisto se vkratkem ugodno reši vprašanje imenovanja v odrede. Pododbor namerava privedti tudi več strokovnih preuavanj. Že te dni ho predaval v Oficirskem domu v vojaških vohode Mišića načelnik štaba Dravske divizije g. polkovnik Nedeljković o organizaciji naše vojske. Kdaj se bo vršilo to predavanje, se naknadno razvelja. Na to predavanje že danes opozarjamo.

Baron Chlumecky umrl. V Altaussee je v visoki starosti 91 let umrl Ivan baron Chlumecky, bivši predsednik avstrijskega parlamenta in dolgoletni član avstrijske gosposke zbornice. Baron Chlumecky je svoje dni igral veliko vlogo v avstrijski politiki. Rojen je bil 1. 1834 v Zadru. Živel pa je večinoma na svojih posestvih na Moravskem. V moravskem deželnem zboru je bil nad 40 let poslanec in sicer od 1. 1865.

1906 Bil je voditelj takozvanega ustavovneza veleposelstva. Kakor že njezovo ime kaže, je bil češkega pokolenja, kljub temu pa je bil veliki nasprotnik Čehov in Slovanov vohde Vsa njegova politika je bila usmerjena na to, da bi preprečil odločilen vpliv slovanskih narodov na državne posle v Avstriji. Ko je bila v Avstriji sprejeta volilna reforma, sloneča na splošni in enaki volilni pravici, je Chlumecky končal svojo kariero v parlamentu in postal član gosposke zbornice. Tu je nadaljeval svojo protislovansko politiko, dokler ni prevrat definitivno prekršil vse njegove račune. Po prevratu se je umaknil v privatno življenje in se je pojavil v javnosti samo še enkrat, ko je izdal svojo znano brošuro »Moj političen testament«. Z baronom Chlumeckym je lezel v grob eden izmed tistih avstrijskih državnikov, ki so se zagrizli v fikšno idejo, da je samo v nemstvu spas Avstrije in bili baš radi te svoje ideje grobokopi habsburške monarhije.

Cene kožuvin so sledeče: kune stietice do 1400 Din, kuna belica do 1000, itica do 300, jasebec do 150, dihur do 150, podlascia do 50, verveica letna do 18, zaje zimski do 18, zaje letni do 7, srna do 50 dinarjev. Te cene so se klacvale na nemškem tržišču v Lipakem Cene se razumejo za srednje dobro kožuvinno, prav dobra kožuvinna ima višjo ceno. Za naše kraje se vrši letošnji sejem kožuvinne v sredo 31. januarja 1925. na dan Sv. Neže v

prostorih ljubljanske borze na Kongresnem trgu v Ljubljani. Lovcem svetujemo, da se sejma udeležijo in da čakajo s prodajo svoje kožuvinne do sejma. Cene, ki se bodo klacvale na svetovnem tržišču za kožuvinno objavimo še enkrat pred ljubljanskim sejmom »Lovska zadruža«.

Gradba novih mostov. Ministrstvo gradjevina je razpisalo licitacijo in odobrilo kredite za gradbo novih mostov in sicer kredit 130.000 dinarjev za most preko Une v Bosanski Krupi in 150.000 dinarjev za gradbo mostu na poti Prilen-Kičevo.

Iz Rusije so se vrnili z velikim francoskim parnikom »Porthos«, ki je prispel te dni v Split, štirje jugoslovenski državljani, dva sta iz Like, eden iz Dubrovniika in eden iz Srbije, ki so bili v ruskem vjetništvu doslej. Preživeli so vse izpremembe v ruski državi in še le pred kratkim se jim je norečilo, da so mogli odpotovati domov. Z omenjenim parnikom je prispelo tudi 350 Rusov, ki so živeli v Šanzaju kot ruska kolonija.

Izplačilo kilometraže železničarjem. Ministrski svet je na snočni seji odobrila prometnemu ministru kredit 9 in pol milijona dinarjev za izplačilo premij in kilometraže železničarjem. Za te izdatke ni bilo v proračunu dovolj preskrbljeno in mora vlada naknadno d-iti odobrenje finančnega odbora.

Črna Radenska vode izplita pred jedjo, povzroča dober tek!

Zivno bolnim in duševno potrhim preskrbi izredno mila grenčica »Franz-Josef« dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje.

Neprekosljivi so le
EXCELLA
Ne-ose-tniv ko-strukcij materialu, izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom. J. GOREC. Ljubljana, kreditne banke

Iz Ljubljane.

Jugoslovensko novinarsko združenje. skacija Ljubljana, ima v nedeljo 14. tm. ob 10. dopoldni izredni občni zbor v restavraciji »Pri 3 akcu, Rimska cesta. Na dnevnem redu so važne stanovske zadeve, zato je udeležba nujna.

Z ljudske univerze. Kot kontraktualna asistenta ljubljanske univerze sta sprejela Engelbert Hribernik in Leon De-tela v smislu člena 37. uradniškega zakona. Ministrski svet je odobrila zadevni predlog prosvetnega ministra.

Občni zbor društva »Kazino« ho v ponedeljek dne 22. decembra 1924 ob 18. v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo ravnatelja, tajnika in blagajnika. 2. Poročilo revizorja in odobritev računov. 3. Določitev članarine za leto 1925. 4. Volitev članov ravnatelstva. 5. Volitev dveh revizorjev. 6. Sklepanje o morebitnih samostojnih predlogih. 7. Slučajnosti. — Računski zaključek društva »Kazino« za upravo leto 1923-24 je v smislu § 11. točke c) društvenih pravil razpoložen na vpogled članom pri društvenem oskrbniku G. Zupanu od vstetega 20. do 28. decembra 1924. — Ravnatelstvo.

Marionetno gledališče Češkoslov. Obce v Narodnem domu v Ljubljani igra v nedeljo 14. tm. »Marbue«, Začetek točno ob 16. uri. Vstopnina dobrovoljna. V kritije velikih režijskih stroškov, prosi se za izdatno podporo.

Napredna diška organizacija »Preporoda« se najpše zahvaljuje ind. lesni družbi »Dravici«, ki je darovala društvu dva bela stola. Odbor S. J. S. U. »Preporoda«.

Veliko okrožno invalidsko zborovane sklicuje za nedeljo 14. tm. točno ob 9. dopoldne v prostorih restavracije »Zlatorog« Gosposka ulica v Ljubljani, odbor za razplet politične situacije slovanskih invalidov v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Da predelamo svoje vrste in konstatiramo 6 letno delovno sramoto. 2. Ali je potrebno in če gredo vse slovanske vojne žrtve z odtično ter samostojno besedo v parlament. Vabilo se tudi invalidi in upokojenci vseh ostalih panog. Dolžnost vsake vojne žrtve, ne glede na njeno prepričanje je, da se zanesljivo tega zborovanja udeleži. Ljubljana, 11. dec. 1924. Zdravo. Podmenik F. I. r. predsednik.

Kinematografsko predavanje ga. dr. Štečeve s filmom: »Kako si ohranimo zdravje« se vrši v torek 16. tm. ob 8. zvečer v Mestnem domu. Vstop prost vsakomur. Prispevki za kritije stroškov dobrodošli. Splošno žensko društvo.

Gospodniški kneždar Jugoslovenske Matice za leto 1925 je izšel in se dobi va pri podružnicah za člane 4 Din 12 v knjigarnah za nečlane 10 Din 16. Ljubljanski člani ga dobi jo v pisarni Jugoslovenske Matice Pred Skofijo 21/1.

Iznenadnje Julijanske (ortodoksne) kolektarja z Gregorjanskim odgodeno. Tako so poročali te dni naši listi. To je predvidela tvrdka Bonač in je dala v svojem znanem tedenskem »Beležnem kolektarju« za leto 1925 natistiti tudi srbski kolektar. To pa predvsem iz razloga, ker obstojajo že mnogostanski živahni stiki med nami Slovenci in Beogradom in je zlasti v interesu pridobitvenih krogov, da vedo za pravoslavne praznike. Tudi kolektar za leto 1925 se reprezentira v zelo lični obliki s to praktično novostjo, da nudi na zadnji strani pregled za celo leto. Kolektar stane 20 Din in se dobi v vseh boljših papirnih trgovinah Slovenije. Preprodajalci ga lahko naročajo pri tvrdki I. Bonač sin, Ljubljana, Čopova ulica 16.

Člani »Jadranske Straže« in prijatelji društva se ujedno opozarjajo na »državno-zabavni večeri«, ki se vrši v soboto, dne 13. tm. ob 20. v veliki uniojski dvorani. Namen večera je v prvi vrsti, združiti zopet enkrat svoje člane in prijatelje v neprisiljeni domači zabavi ter jim dati priliko, da se med seboj upoznajo. Ker je to obenem nekak »predvečer« k velikemu Jadranskemu plesu, ki se ima vršiti 10. jan.

pril. leta, vabimo s tem vse patrijotski žuteče občinstvo, da se udeleži večera v čim največjem številu. Člani! Vaša dolžnost je, da posežete društvene prireditve, zato naj niti eden ne izostane!

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani je dne 11. decembra 1924 pridobil spominski sestanek v čast trem odličnim zdravnikom, katere je letošnje leto pograbila smrt iz naše srede. Letos sta umrla častna člana Slov. zdravniškega društva dr. Ivan Kosirnik v Zagrebu in dr. Jaro-slav Hlava v Pragi. Dne 25. oktobra t. l. je smrt pobrala dr. Jovana Daniča iz Beograda. Dr. Ivan Kosirnik je bil rodom iz Stajerske, deloval pa je kot primarij kirurškega in pozneje internege oddelka v Zagrebu ter si je pridobil neveljnih zaslug za procvit medicine in ljudskega zdravstva. V osebi Jaroslava Hlave n-šo izgubili samo Čehi odličnega svojega kulturnega delavca-znanstvenika in izredno dobrega človeka, ampak z njim je izgubilo celo Slovanstvo močja širokega slovanskega obzorja. Hlava je bil posebno velik prijatelj Jugoslovanov in našega dištva, ki je študiralo v Pragi. — Dr. Jovan Danić pomenja v zgodovini srbskega naroda posebno priljubljeno in obče spoštovano osebnost. Bil je upravnik Duševne bolnice v Beogradu, večkratni predsednik Srbskega lekarskega društva in Glavnega sanitetnega saveza. Nazadnje je bil predsednik beograjske lekarske komore. — Spominski govor, poln pietete do pokojnika, je imel v čast profesorja Jaroslava Hlave njegov učence dr. Josip Benčan.

Mesto stenotipistne razpisuje izvršni odbor v Ljubljani za svojo pisarno. — Služba bo izpraznjena z Novim letom 1925. Reflektira se v prvi vrsti na vojne sirote ali vdove, ako pa takih ni pa na druge prvostanske moči. Prošnje je vlagati samo pismenim potom do 24. decembra t. l. na naslov izvršnega odbora Udrženja vojni invalidov v Ljubljani, št. Peterske vojašnice. Prosilke morajo biti periktno večše stenografije in strojevščja. Ponudbe naj obsegajo tudi pogoj plače.

Razni vomi in tatvine. Na Vodnjem kovem trgu je bilo vloženo v barako branjeve Marje Kovačič. Tatovi so odnesli za 40 Din slatič. — Istega dne, t. j. 10. t. m., je bilo vloženo tudi v zaboj hranjeve Marje Trokan in je bilo ukradenih 20 vence fig v vrednosti 200 Din. — S podstrešja hiše št. 27 v Bohoričevi ulici je bila Mariji Pavšič ukradena moška srajca, vredna 50 dinarjev. — Iz stanovanja na Efabjan na Krekovem trgu št. 7 je bilo sluzkinji Ani Kokalj iz kovčka ukradenih 2500 Din. — Solistu opernega gledališča, Antonu Solbju, je bila iz garderobe ukradena črna usnjata listnica z 202 Din gotovine in raznimi listnam.

Prebrisani alepar. Pred dnevi je prišel k branjevi Frančiški Prepeluh na Starem trgu neki približno 24letni neznanec in tam kupil moško srajco za 75 Din. Srajco je plačal s starim avstrijskim 1000 krosnim bankovcem, iz katerega mu je prodajalka v naglici izločala še 925 Din. misleč, da ji je dal 1000 Din bankovec. Sleparja zasleduje policija.

Nasreča na Mestnem trgu. Dne 12. t. m. okoli 16. je strojni monter Fran Mandelj na Mestnem trgu popravil plinovno svetiljko. Ko je snel s svetilke mrežico, je nenadoma udaril plin vanj in Mandelj, ki se je onestvilje, je padel z dva metra visoke lestve na tla. Teško poškodovanega so prevpeljali v bolnico.

Surov trgovec. Včeraj zjutraj je na Sv. Jakoba trgu udaril trgovca Jakob Volekar iz Vojske pri Kamniku brez vsakega povoda sodarskega vajenca Andreja Kniflica z bičem po glavi in ga težko poškodoval, roti surovemu trgovcu je bila vložena ovadba.

Gostilna pri Faimostru« priroroča specialiteto »sladki Mosler« iz graščice Ormož in dolensko izborno Portugalko. 620/n — Kavarina gostilna Central pri Zmajevem mostu toči pristni cvček 1 Din 12, rizline 1 Din 13, jervalemeč 1 Din 16, in prvostorino črtno 1 Din 12. Vinotoč čez alico naravnost iz sode. Za obilen obisk se priporoča Stefan Mikolič.

Pozor! Vsi ed opustitve trgovine razprodajam vsakovrstno srebrnino, zlatnino kakor: ure, zapestnice, uhane, prstane, ure budilke itd. Posebno priporočam jedilno orodje v kasah (besteck) kakor tudi lepa čarila za žene in neveste po znatno znižanih cenah. Zahtevajte ponudbe! Oglejte si izložbo! — Jos. Selovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Tragedija ruskega kneza. V četrtlek zvečer se je v Ljubljani ustrelil ruski častnik knez Ahmed Drača bej iz Atana v Zakavkaziji. Težko ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je včeraj podlegel poškodbam. Motiv samomora ni znan.

Podjeten gost. Snodi je sedel v kavarni »Slova« brezposelnih natakak Karol Zalaznik. Možu, ki ni imel v žepu prebite pare, so se delale palčevine po žolodcu in tožilo se mu je po dobri večerji. Zato je napravil kratak proces. Na eni izmed miz je bila večerja, dolocene za nekega gosta. »Korle« se je s slasio lotiti okusne pečenice in ko so ga opozorili, da večerja ni namenjena njemu, je začel razgrajati in kričal je, »da smrkvoci ne bodo učili nica, starega natakakja«. Mož ga je imel precej pod kapo. Red je napravil došli stražnik, ki je podjetnega Zalaznika spravil na varno.

Radi berančija je bil v Selenburgovi ulici prijet de'avec Josip Malakar, rodom iz Cerkne pri Idriji. — Na Starem trgu je v pljanem stanju nadgledoval passante brezposelni delavec Ivan Pavšič. Oba sta bila izročena sodišču.

Poličiske ovrdb. Včeraj so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 3, poškodbe tuje lastnine 1, nesreče 1, prestopka cestnopoličiskega reda 13, prekračenja poličiske ure 1.

Arrestacije. Radi poverbe 1, prepovedanega povratka 1, nedostojnega vedenja 1 in n-ostojnosti 1 obo.

TVRDKA J. MAČEK. Aleksandrova cesta 12 prouka vsa oblačja za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

Aventin proti Viminalu.

V palači na Viminalskem griču, kjer je sedež ministrstva notranjih stvari, se je takrat, ko je ministrski predsednik Mussolini šel sam vodil to ministrstvo, zavrilo — ne da bi on vedel za to — vse ono, kar danes z nepobitnim uspehom izrablja proti njemu in njegovi stranki opozicija, ki je po umoru poslanca Matteottija zapustila zbornico, odšla, kakor pravijo, na Aventin.

V parlamentu, vsaj v poslanski zbornici, ni več življenja. Razprave se vrše, ali mrtvilo, ki je zavladalo vsled odločnosti opozicije, je čim dalje mrtvejši, in sami poslanci večine se izogibajo zbornice, kadar in kolikor le morejo. Zunanji svet pa skoraj niti ne opazuje več, da poslanska zbornica zbore. V senatu je nekoliko živahnije, kar se je pokazalo zlasti ob splošni in po drugi razpravi proračuna ministrstva notranjih stvari, tekot katere so razni zastopniki opozicije z naravnost nepričakovano vehemenco udarili po vladi in po njenem predsedniku in njegovi notranji politiki. Minister notranjih del, Federzoni, vobče ni prihajal v poštev. Glavni in takorekč edini cilj strel, ki so udarjale iz palače Madala, je bil v resnici le Mussolini kot načelnik vlade in vodja fašizma, in moške kakor Lussignoli, Albertini, general Giardini, general Zupelli, general Tassoni, ki so z neusmiljeno brezobzirnostjo razkrivali grehe fašistovske notranje politike, se smejo ponasati, da je njihove obtožbe fašistovske vladavine odobraval vse, kar ne nosi v žepu fašistovske izkaznice. Položaj v senatu se je silno izpremenil od početnega zasedanja sem, in četudi je Mussolini ob zaključku podrobne razprave o proračunu ministrstva notranjih del dobil od senata zaupnico 190 glasov proti 70, pomenja vendar to razmerje glasov, da se je skoraj tretjina »sočetov domovine« odtegnila glasovanju in da taka zaupnica pomenja skorajda nezaupnico. Vpiv mirno na Aventinu čakajoče in opazujoče zbornice opozicije se pač očitno razširja tudi že na senat, k čemer pa seveda tudi znatno prispevajo dogodki zadnjih dni: tri dni prej, ob zaključku splošne razprave o proračunu ministrstva notra-

njih stvari je glasovalo za zaupnico vladi še 206 senatorjev proti 54!

So pa tudi dogodki, ki bi drugje že vsak sam zase izpodbil noge najtrdnjeje stoječi vladi. V Italiji pa je seveda stvar drugačna, in Mussolini je imel doslej za vse take sunke vedno isto kretnjo, vedno isti izraz: »me ne frego«, »mi ni mar!«

In teh dogodkih, ki imajo svoj prvi izvor vsi v Viminalski palači, kakor vse kaže, še ne bo konec. Opozicija na Aventinu sicer miruje in mirno opazuje, ali so nekje nevidne sile, ki delujejo nepretrgoma in spravljajo na dan vedno več ene strahovite gnilebe, ki razjedajo fašizem od glave nizdol do nog. Fašizem se brani na vse kriplje, toda sredstva, ki jih uporablja, so večinoma le še podlaga za nove obtožbe. Spominjajo se, da je umoru poslanca Matteottija kmalu sledil umor fašistovskega poslanca Casalinija, ki ga je fašizem skušal izrabljati kot protitež proti Matteottijevemu umoru. Danes se že precej jasno namiguje, da je bil umor poslanca Casalinija zasnovan v krogih, ki so bili zelo blizu umorjenca, in da je pričakovati v kratkem tozadevnih razkritij. Revolverski atentat, ki je bil prošle nedelje izvršen na kremonskega pravnika Farinaccija, in ga je fašistovski tisk proglasil za čin protifašistovskih elementov, pa se je razlil v nič: otroci so metali kamenje, ki je zadelo Farinaccijev avtomobil, in so ljudje, ki menijo, da je bilo tudi to — naročeno. S takimi sredstvi se pač ne da zhrustati vtisk razkritij, ki prihajajo z nasprotnih strani!

Clovek, ki nepristranski opazuje ta boj med fašizmom in njegovimi nasprotniki, dobiva vtisk, ki ga nudi lov na nevarno divjo zver. Lovci ločajo razne obkrožujoče, krog se vedno bolj zožuje, in ko hoče zver tu ali tam pretrgati obroč, pa počasi strel. Končno se vsuje svinečna toča nanjo z vseh strani, in je — konec.

Pravijo, da ni več dač čas, ko se boj med Aventinom in Viminalom na enak način konča s koncem sedanjih gospodarjev v Viminalu.

Reorganizacija italijanske vojske po načrtu gener. di Giorgia.

V Rimu, 9. decembra.

Načrt za reorganizacijo vojske, ki ga je sestavil sedanjí vojni minister, general di Giorgia, je bil, kakor sem že poročal, svojčas predložen v pretes vrhovnemu vojaškemu svetu, ki pa ga je odklonil. Ministrski svet je vključil tej odklonitvi odobril načrt in sklenil, da ga vlada predloži parlamentu. To se je že tudi zgodilo in načrt bo brez dvoma sprejet, dasiravno mu je odločno nasproten gotovo najpristojnejši činitelj, vrhovni vojaški svet.

Po tem načrtu se vsa stalna vojska (evropska) deli, kakor doslej, na 10 teritorialnih armadnih zborov in 13 divizij. V obmejnih pasovih obstoje odsečna (comando di settore) in obmejna pasovna poveljništva (comando di zona di frontiera), ki so podrejena poveljstvom velikih teritorialnih edinic. Pehota, konjica, topništvo, ženijske čete, oborožena vozila in pomožna služba imajo svoja središča (centro). Pri teh središčih obstoje poveljništva in kadri organskih edinic. Nekatere teh edinic so stalno v efektivnem stanju, druge pa samo v določenih dobah leta. Stanje pehotnih, topniških in ženijskih edinic določa državni proračun po zaščitni mnenja ministrskega sveta.

Generalni čini so: maršal Italije (maresciallo d'Italia), general vojske (generale d'Esercito), armadni general (gen. d'Armata), zborni general (gen. di Corpo d'Armata), divizijski general (gen. di Divisione), brigadni general (gen. di Brigata). Prva dva čina se podeljeta izključno za delovanje v vojni. Armadni generali so v mirnem času štirje.

Število generalov je določeno takole: maršala Italije 2, generalov vojske in armadnih generalov 6, zbornih generalov 17, divizijskih in brigadnih generalov 104. Uvedeni so zopet nadzorniki pehote, topništva, ženijskih čet, alpskih čet, konjenice in bersaljerjev. Nadzorniki pehote je ad personam poverjeno vojvodi d'Aosta.

Število častništva generalnega štaba je določeno takole: 28 polkovnikov, 66 podpolkovnikov, 129 majorjev, 145 kapitanov; pridržanih je generalnem štabu še 239 častnikov v činu podpolkovnika, majorja in kapitana.

Načrt določa tudi ustanovo vrhovnega vojaškega sveta (Consiglio dell'Esercito), čigar sestava in naloge pa se določajo pozneje.

Orožništvo (R. R. carabinieri) ima svoje vrhovno poveljstvo, skupinska poveljništva (comando gruppo), šole za pitomce, 2 legiji pitomcev, 21 teritorialnih legij, šole za častniške in šole za podčastniške pitomce in 2 eskadroni kraljevihi orožnikov (garde). Orožništvo šteje 1412 častnikov, med njimi 6 generalov.

Pehota ima svoje nadzornišvo pehote (ispettorato di fanteria), nadzornišvo gorskih čet (alpinece in gorskega topništva), nadzornišvo bersaljerjev, eno poveljništvo grenadirske brigade (brigata granatieri), 51 poveljstev linijskih pehotnih brigad, 3 poveljstva alpskih skupin, 2 grenadirski središči (centro), 102 središči linijske pehote, 12 bersaljerskih središč in 9 alpskih. Vsako središče ima svoj mobilni in teritorialni del. Mobilni del obsega polkovno poveljništvo, kateremu so v mirnem času podrejena vsa središča, in različno število bataljonskih kadrov. Potom teh kadrov se

stalno in v določenih dobah leta formirajo organični bataljoni. Teritorialni del tvori depó. Alpski centri štejejo v celoti 28 bataljonskih kadrov. Stanje pehotnega častništva je določeno na 7597, med njimi 69 generalov.

Konjica ima svoje nadzornišvo konjice, 3 konjiška brigada poveljništva, 12 konjiških polkov (vsak ima dve skupini eskadronov), 3 eskadron konjušnikov (palafrenieri). Vsi polki se nahajajo vedno v polnem efektivnem stanju. Poleg tega so še štirje posebni centri za Lacio, Sicilijo in Sardinijo. Častništvo šteje 585, med njimi 4 generale.

Topništvo ima svoje nadzornišvo, 10 zbornih topniških poveljstev, 10 poveljstev lahkega topništva, 1 poveljništvo za Sardinijo, 26 poljskih topniških središč, 10 središč tovrstnega topništva, 10 središč težkega poljskega topništva, 3 središča gorskega topništva, 10 središč težkega topništva, 11 središč protiletalskega topništva, eno šolo za protiletalsko topništvo, eno mešano središče za Sardinijo, 10 topniških ravnateljstev.

Doslej je bilo topništvo razdeljeno na 27 poljskih polkov, 10 polkov težkega poljskega topništva in 10 protiletalskih polkov. Izprememba je torej zelo dalekosežna. Konjiški topniški polk se je odpravil. Uredba središč je enaka kakor pri pehoti. Znatno se povečuje število častništva. Dočim je bilo doslej samo 10 generalov, poveljnikov zbornega topništva, jih bo po novi uredbi 24 in sicer en general nadzornik, dva generala dodeljena nadzornišvu, 10 poveljnikov zbornega topništva in en poveljnik skupinske šole. Število častnikov bo 4066.

Ženijske čete imajo svoje nadzornišvo, svoje stavbo ravnateljstvo, 10 zbornih ženijskih poveljstev, 10 zbornih ženijskih središč, eno središče za lagunske mostičarje (pontieri lagunari), eno ženijsko središče (10 ženijskih ravnateljstev, en vojaški zavod za radiotelegrafijo in elektrotehnično delavnico, eno stavbinsko delavnico. Radiotelegrafski polk se odpravi. Namesto njega se ustanavljajo ženijska instruktorska središča za izvežbo v posamihi strokah. Število častnikov znaša 1038, med njimi 13 generalov.

Stroka oboroženih voz ima svoje formacijsko središče (poveljništvo depója in instruktorske skupine) in kadre (edinice oboroženih voz). Častništvo je pridrženo od raznih strok.

Načrt predvideva posebno pospeševanje kemijske službe, ki obsega eno vojaško kemijsko središče, ki ima svoje ravnateljstvo in kemijsko skupino.

Avtomobilski zbor ima 10 zbornih avtomobilskih središč, eno šolo in eno delavnico. Vojaški okrožji je 105.

Vojaške šole so: vojaški kolegij, naborne šole za častnike, stalne aktivne službe, naborne šole za rezervne častnike in podčastnike (pri določenih zborih), osrednje šole vršijo vojaški kulturni zavodi, šole za teletestno vzgojo.

Umetne razglednice

po znanih cenah (100 krov od dinarjev 20— naprej) nudí Narodna knjigarna v Ljubljani.

Pravni vestnik.

Dr. J. B.

Kaj je zakon za — sodnika?

Gospod urednik! Čitam v »Slovenskem Narodu« dve razpravi, ki se tičejo zelo zanimivega vprašanja sodniške kompetence in delokroga. V eni razpravi zagovarja univ. prof. dr. Taslić skupno s prof. dr. Dolencem mnenje, da je sodnik po naši ustavi in tudi sicer upravičen soditi o ustavnosti poedinih, od poedinih skupščin in vlad izdanih novih zakonov. Drugo mnenje zastopa univ. prof. dr. Skumović, ki zanika to sodniško pravico. Pri tem se dr. Skumović opira na podrobno analizo Vidovdanske ustave, ki govori o sodniški kompetenci.

Debata sama me zanima, ker se dotika vprašanja, za katero sem se že na univerzi prav globoko zanimal, in ker iz vprašanja sledi tisočletna pravda o bistvu pravice. Povdarim takoj: Meni se vidi stališče prof. Skumovića absolutno pravilno! Ne soglašam morebiti z njegovim patrijotičnim okrasom, ki ga podaja na koncu svoje razprave, ki je pravno nepotreben, dasi politično upravičen. Drži pa njegova interpretacija Vidovdanske ustave glede sodniške kompetence in delokroga! Naj mi bo dovoljeno podkrepiti torej to njegovo mnenje načelno še z nekateri stališči, ki se bližajo pravni filozofiji. Spor nastaja po mojem mnenju radi tega, ker so filozofske meglestije zalele dober del modernih pravoslovcev. Samo taki meglestni filozofski teoriji se imamo zahvaliti, da se tu in tam pojavlja mnenje, da je sodnik kompetenten soditi recimo o ustavnosti zakonov.

Sodniška funkcija je sila enostavna. Sodnik ne sodi o pravici, ki je samo popu laren izraz za zakone, ki torej omogoča kolektivno polnomočje državnih in drugih veljavnih zakonov. Trdim celo, da ne eksistira pravna norma, to se pravi člen kaknega zakona, v katerem bi nastopala besedica »pravica« kot integralen pojem! — Pravica sploh ni praven pojem s stališča stroge pravne analize in pravne pozitivnosti. Nimamo niti enega pravnega področja, ki bi tako korektno govorilo o pravici, kakor recimo o lastnini. Ko sodnik sodi o določeni presoji poedinne pravne stvari iz življenja in družbe sondira pravni slučaj, ga analizira in pravno prepravi. Potem pošle tisto splošno pravilo v pozitivnem zakonu, po katerem razsodi, da ima ta ali druga stranka »pravo«. Imeti »pravo« se pa pravil, da je njegov pravni slučaj, da je njegovo pravno stališče konkretni slučaj splošnega pravila, zaheležena v zakonih. Tu je sporedno govoriti o pozitivnih ali samo o zakonih, ker vsak sodnik ve konkretno, kaj je zakon in ve povečini, kam seči, če zakona ne zna na pamet. Takozvano »solen« ni nič drugega kakor splošna inčutna naloga »poskusi« ki razčiščena pravnemu stanu splošno pravilo v pozitivnem zakonu. Ali so ta pravila v pozitivnih zakonih dobra ali slaba, ali so v skladu z drugimi zakoni, ali odgovarjajo splošnemu pravnemu čutu, to je povzame zase, ki ga lahko rešuje sodnik, kakor vsak drug državčan in študent pravda doma na zapečku, ki pa ne spada v sodno ured.

Prof. Taslić nas obvešča, da je naša reprodukcija njegovega mnenja nepopolna. Pošilja nam radi tega kratke načelne napise ostanke o svojem stališču, ki jih obhajimo v ponedeljek. Gornja izjava ohranijo kljub temu svojo veljavo, in sicer na pram gori determiniranem stališču! Op. ured.

Ameriški zakoni o odnošajih med možem in ženo.

Vzdrževanje žene in družine.

Pravilno mora mož vzdrževati svojo ženo od časa poroke, dokler zakonsko razmerje ne preneha vsled smrti ali razpore. Te dolžnosti se mora vsak možski zavdati, predno se oženi. Zakon ne zahteva, da mora mož trpeti za ženo več kot je normalno potrebno, predpostavila pa, da jo mora zalagati z vsemi opravičenimi potrebščinami. Kake so te potrebščine, za to ni mogoče absolutno pravilo. Ali zdi se naravno, da spadata take stvari kot stanovanje, hrana in obleka med te potrebščine. Kake vrste naj bo stanovanje, hrana in obleka, to je seveda odvisno od grobnih razmer moža in okolščin obeh strank, pri čemur je treba zlasti upoštevati zdravstveno stanje in navade. Zdravniška askrba je nekaj, s čemur mora mož oskrbovati svojo ženo. Ali odvisno je od mnohih okolščin, da li je moževa dolžnost nakupiti avtomobil ali drugo vozilo za družino. V nekaterih drugih so dale potrebne v drugih pa ne. Okoliščine, ki končajo to dolžnost s strani moža, so: 1.) smrt enega ali drugega zakonca; 2.) razpore; in 3.) slabo vedenje s strani žene. Razlog za prvi dve točki je samo ob sebi umeven. Vrnitev nekdanje vedne žene pa potrebuje nekoliko poljsaja. Taka vedenja mora biti zelo resne narave. V navadnih razmerah mož ni upravičen odrekati vzdrževanja svoji ženi, če tudi ne živi z njo v popolni slogi. Ali v večini slučajev bi zadoščevala možu zakonska nezvestoba ali pobeg s strani žene brez pravega razloga, da ji odreče vzdrževanje.

Treba je omeniti, da za moža to ne velja. Če je on ženi nezvest, ali če pobegne od nje, jo mora vseeno vzdrževati.

Vprašanje, kako pride žena do svoje pravice, je deloma odvisno od tega, kje njen mož živi. Ako živi še vedno z njo in jo noče vzdrževati, ga mora žena citirati pred sodišče, ki mu naloži, naj stori svojo dolžnost. V mnogih mestih so posebna sodišča, takozvana Domestic Relations Courts, ki se bavijo s takimi vprašanji. Kjer ni takih sodišč, se je treba pritožiti pri državnem pravdniku ali javnemu obtožitelju, ki predloži stvar kazenskemu sodišču.

Težji je slučaj, ako mož pobegne. Najprej ga je treba ujeti in po tem postopiti, da

dvorani! S tega pozitivnega in tehničnega stališča je jasno, da sodnik ne sodi (beseda soditi nas tu zelo vara) pravico, nego da razsodijo skladnost poedinne pravne stvari s splošnim zakonskim pravilom. Ta skladnost, odnosno ta operacija, ki razčišča in seira zamotane pravne stvari konkretno življenja in gospodarstva in potem te slučaje primerja z zakonskimi pravili in ki na podlagi teh zakonskih pravil odreja sankcije civilnopravnega ali pa kazenskega značaja, ta operacija je interesantna dovolj, da lahko zanima sodnika mnogo več, kakor pa tisto zbiranje o »pravilih«, ki so polni brez vsebine. K večjemu da polnomojemo vse konkretne pozitivne zakone, brez ozira na svoja moralna stališča do njih, — pravico! S tega točno opredeljenega in praktično edinopravnega stališča o delovanju sodnikovem, o njegovem sodniškem sklepanju in sodbenem aktu (sodnik izvršuje samo umstveno, logično akte, ne pa moralne presoje) le povsem ločeno, da sodnik ne sme soditi o ustavnosti zakonov. Če bi se to pravilo splošno uveljavilo, tedaj bi moral sploh pozitivni zakoni odostati in bi se moralo uvesti povsem individualistično, torej nekollektivno, necenotno, anarhistično sojanje! Da se to omenimo, imamo ravno pozitivne zakone in imenujejo sodnika za gori označeno funkcijo ločeneza podrejanja in nadrejanja ter razčiščanja poedinih pravnih slučajev življenja in gospodarstva s pozitivnimi zakoni.

No življenje je včasih hudomušno in zato se lahko dogodi, da temu ali onemu sodniku zmanjka solidno stališče in ja se pri kakem konkretnem slučaju polavi dvom, kaj je treba smatrati kot pozitivni zakon. Vendar se tu moramo popraviti: Pojavl se lahko dvom, ali kaka nova istina, imenovana zakon, nsteva nastavljeni dolžbam o zakonskih istinah? Če se pojavl tak konkretn dvom, tedaj dela sodnik tudi na tem terenu isto, kar dela na drugem gori označevanem konkretnem terenu. Vreme splošno zakonsko pravilo, v tem slučaju ustavo in pogleda, ali konkretni pravni slučaj, odnose sporni pojav, tu torej zakonska istina nsteva dolžbam višjega pravila, torej ustave. Znet analiza, podreja in nadreja sporen slučaj s pravilom, tu z ustavo. Sodnik sprejema, pravilno, ustavnost zakona. Ta ustavnost pa ne obstoja v nebotičnih in meglestih »pravilih« in filozofijah, marveč kolikor je meni znano, v nekih sprednih atributih obnarodovanja itd. Prav je torej solenim ustavnosti pozitivni zakonovi! Nauk o sodnih aktih, to se pravi o sodniških umstvenih postopkih je zelo potreben. Splošno potrebujemo sočno ločilo, mesto meglestnega govora o solenju, o določanju pravice, ustavnosti itd.

S tega stališča je torej stvar povsem ista. Za sodnika so zakoni, izrekli in formule kakor matematični izreki in formule za tehnika, ko obvlada konkretne slučaje prirode. Ali so ti izreki dobri ali slabi, ali so te formule dobre ali slabe, o tem ne sodi, ne govori sodnik. Njegov poklic je, da regulira pravno življenje po teh izrekih, da loči nasprotja in nasprotitve po pravnih določilih. Zakoni so zanj nekaki aksiomi. O pravnih aksiomih v tem prenečenem pomenu odloča le ljudska volja potom skupščinskih predstavništvo ne že znanih, danes parlamentarnih načinih.

plačuje. Večinoma se kaznuje nevdzdrževanje z zaporom. Postopanje je v takem slučaju različno in odvisno od kraljevih razmer.

Ako ravna mož s svojo ženo tako grodo, da je ona prisiljena zapustiti ga, je njena pravica do vzdrževanja ista, kot da bi še živela z njim. Zakon zahteva seveda od žene, da mora tudi ona izpolnjevati svoje zakonske dolžnosti. Ona mora pomagati pri gospodinjstvu. Ako zapusti moža brez pravega razloga, izgubi večino pravico do vzdrževanja. Dolžnost očeta do vzdrževanja otrok je povzame zase. Ta dolžnost mu je naložena ob rojstvu otroka in se nadaljuje do otrokove smrti ali do časa, ko se lahko sam preživlja, torej do njegove polnoletnosti. V mnogih državah ima oče pravico do zasluzkov svojih otrok, dokler ostanejo z njim pod isto streho.

Vzajemna kontrola zakonikih.

Po prvotnih zakonih je bil mož poglavar družine in žena se je morala ukloniti njegovji kontroli. Ostanke tega načela so deloma veljavni še danes, toda ne v tako strogi obliki. Nekdaj je imel mož pravico kaznovati svojo ženo. Te pravice danes nima več; on ne sme ženo teptati, niti ona njega. Ali vsak zakonec ima v slučaju fizičnega nasilja pravico do samobrambe. V večini slučajev ima mož še vedno pravico izbrati stanovanje in določati v splošnih obrihih, kako naj se denar troši. Ali te pravice ne sme izrabljati v škodo žene ali družine.

Kdaj je mož odgovoren za dejanja svoje žene.

Ako ima žena kak spor s sosedi, povzroči koga z avtomobilom ali na kak drug način povzroči škodo kakim drugi osebi, nastane vprašanje, kakšno pravico ima oškodovana oseba. Ako toži ta oseba ženo za oškodovano in žena nima nikakega denarja ali lastnine, s katero bi poravnala škodo, pride na vrsto njen mož.

Prvotno je zakon v splošnem smatral, da je mož v vseh slučajih odgovoren za škodo, ki jo je povzročila njegova žena. Ali danes to ni več tako strogo. Ako mož zapove svoji ženi, naj stori škodljivo dejanje, je seveda on sam odgovoren. Ako

ona izvrši to dejanje v prisotnosti svojega moža, zakon večinoma domneva, da jo je on napotil, in ga pokliče na odgovor, razen ako dokaže, da je ni napotil. Če pa on ni bil udeležen pri dotičnem dejanju, mora ona v večini slučajev poravnati škodo s svojim lastnim denarjem.

Problem lastnine zakonikih in pravice do nje

Kadar se fant in dekle poročita in imata vsak zase nekaj premoženja, bodisi v gotovini ali blagu, nastane vprašanje, kako pravico ima vsak zakonec do lastnine drugega.

Lastina je po zakonu razdeljena v dva splošna razreda: nepremičnine kot zemljišča, poslopja in dr. in premičnine kot obleke, pohištvo, dragulji itd. Premičnine ali osebna lastnina ugnejejo obstojati iz troje vrst predmetov: 1.) onih posedovanih za časa poroke, 2.) dobljenih ob poroki in 3.) kasneje nabavljenih.

V splošnem velja načelo, da, kar je kdo posedoval pred poroko, ostane tudi po poroki njegova izključna last. Poročna dodela so v splošnem lastnina neveste. Premičnine, kupljene po poroki, so v mnogih slučajih lastnina onega, ki jih je plačal. To je, ako jih je mož kupil ali dal ženi donar, da jih kupi, so njegova lastnina. Ako pa jih kupi žena s svojim lastnim denarjem, so navadno njena lastnina. Drugače je z nepremičninami. Žena ima neko pravico do moževih nepremičnin, takozvano pravico do dote. To je njena pravica do domstne rabe gotovega dela nepremičnin za slučaje možove smrti. To se smatra kot nadomestilo za oskrbo, ki bi šla sicer na možev račun. Silno pravico ima tudi mož do ženinih nepremičnin. V mnogih zveznih državah so te pravice predmet posebnih zakonov, v drugih pa veljajo še vedno stara pravila pravnega običaja. Splošno velja pravilo, da, kjer ni posebnega zakona v tem pogledu, ni ta pravica zakonskih odpravljena. Niti mož niti žena ne more v navadnih razmerah prodati ali oddati svojo nepremično lastnino brez dovoljenja drugega zakonca. N. pr., ako mož v svoji oporoki zapusti svojo lastnino, ne da bi se spomnil žene, ima ona navadno pravico zahtevati svoj delež kljub oporoki.

OBLEKE
NA
OBROKE
MESTNI TRG 5
O. BERNATOVIC

Društvene vesti.

— II. književna tombola Jugoslovske Matice. Vse one, ki se zanimajo za letošnjo književno tombolo Jugoslovske Matice, opozarja pokrajinski odbor kot prireditelj tombole, da se zbiranje števk in vrš v sredo 24. decembra t. l. ampak v soboto, dne 24. januarja 1925 tako, da bodeta objavljeni prvi dve izžrebani številki v nedeljo 25. januarja 1925. Matica prosi vse one, ki imajo tombole, karte v prodaji, da ne prodane karte vrnejo do 20. januarja 1925 pokrajinskemu odboru Jugoslovske Matice v Ljubljani. Kakor že javljeno, ima amba 6 knjig, terno 10, kvaterna 14, imkvina pa 17 knjig za dobitke. I. tombola je kompleten »Dom in Svet« (34 letnikov), II. tombola vseh 17 knjig prejšnjih dobitkov in po prosti izbiri knjig do 1000 Din. III. tombola kakor druga in izbira do 800 Din, pri četrzi tomboli je izbira do 600 Din in pri peti do 500 Din. Poleg 17. navedenih knjig, Rokaji, sežite po tablicah, ki se prodajajo 8 Din. Pokrajinski odbor Jugoslovske Matice. 631/n

— Izredni občni zbor pevskega društva »Ljubljani Zvon« se vrši v ponedeljek, dne 15. decembra t. l. ob polnočni zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: Izprememba društvenih pravil. 623/n

— V društvu »Soča« v Ljubljani predava danes v soboto dne 13. tm. v salonu pri »Levu« g. Ante Mervić, ravnatelj meščanske šole v Ribnici o temi: »Vzroki svetovnih katastrof (vojne) ideja večnega mira v teoriji in praksi«. G. predavatelj bo orisal najverjetne svetovne zgodovinske dogodke, kakor Perzijsko grški boji, Rim-kartagino, Carigrad in islam, 30 letno vojno itd. ter naslikal na podlagi teh dejstev utopijo večnega mira. Člani in prijatelji društva »Soča« udeležite se polnoštevno tega lepca zgodovinskega predavanja. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop vsem prost.

— Plesni odbor mat. Tehniške srednje šole in učiteljskega naznanja, da se vrši prihodnja plesna vaja v soboto 13 tm. S tem se objava pri zadnji plesni vaji preklic — Odbor. 633/s

Ojekaralški stroj
in izboljšanje vseh vrst
kardij, trdnost, gibljivost, izboljšanje
Kardijalni stroj
Transcorine in razširjalne naprave
za izboljšanje srčnega kroga
Zdravstveni, fizični, vitalni in mentalni
(Fizioterapevt)
Gledati priročno in koristno knjigo
o srčnem krogu
LUDWIG
HINTERSCHWEIGER & CO
MACHENHOFEN, TRUDENHOFEN, KÖLN, AACHEN
LICHTENEGGER & WELS, O. O.
Štev. 17.
Zdravstveni in fizični, kardijalni in mentalni:
AUGUST LECHNER, GRAZ
Hilfsgasse 12, I. Stock

Po slovanskem svetu.

V spomin profesorju Hlavi.

Nedavno nas je presenetila in globoko žalostila trpka vest o smrti našega učitelja, profesorja patološke anatomije in bakteriologije na stari Karlovi univerzi v Pragi, dr. Jaroslava Hlavi.

Kdo iz njegovih starejših in mlajših slušateljev se s tihim veseljem, zadovoljenjem ter s hvalečnostjo v srcu ne spominja njegovih predavanj. Bila so nam spočetka nekoliko dolga in suhoparna. Že po prvih urah nas je znal »stari pan z vrhunka« — tako smo ga imenovali — zainteresirati s svojim razmišljanjem, prepričevalo nas je s svojim glasom za svoj predmet. Govoril je tiho, skoraj monotonno počasi, a zvezo in baš s tem nas je zlahko obdržal pozornimi, čeprav je predaval od 11. do 13. ure. Predaval je kljub čustiljivi starosti ter bolehnosti najraje sam in tudi praktične vežbe in sekcije je vodil sam. Bil je rad vesel, vedno dobre volje in se miho šalil, ko nas je s pedagoško spretnostjo uvajal v praktične vežbe pri mikroskopu in pri sekcijah. Pri izpitih sicer strog, vendar mu je bilo nad vse važno, da kandidati razume in pojmuje snov. Kot učitelj nam je posvečal vso svojo pozornost in brigo tako, da smo pod njegovim vodstvom v patološki, anatomiji in bakteriologiji z razumevanjem in kaj lahko prišli v klinična predavanja.

Pa ne samo kot učitelj-profesor znanstvenik — je bil inteligent širokega obzora; temveč prvo kot človek je vzbujal zaupanje in pri njegovih slušateljih smo se s popolno vero lahko zatekali k njemu za svet in pomoč, in to ne samo v strokovnih temah, temveč tudi v osebnih in političnih zadevah, ker smo vedeli, da je bil »stari pan« vedno dostopen za naše težnje.

Človek idealist, kremen značaj, silne volje, delavnosti in vstranosti, si je znal dobojevati tudi v omili trpkih časih narodnega političnega robstva kljub številnim za-

prekam svojo samostojno znanost in vedo. S svojim čistim mišljenjem, plemenitostjo duha, s trezno razsodnostjo in s prikupljivo, častljivo zunanostjo je dajal mladim slušateljem ne samo veselje do medicine, dajal je moralno podporo z nasveti mladim absolventom in med vojno je kot Čeh-Slovnan bodril svoje slušalce-vojake, da naj tudi na fronti nikdar ne pozabijo, da so v prvi vrsti Slovani.

Razume se, da se duh tega človeka znanstvenika ni zadovoljil s teoretičnim in praktičnim bogastvom v medicinskih vedah, ki ga je dajal v svojem zavodu skozi štiri decenije tolikim slušateljem, za to je ostal spomin svojega življenjskega dela v številnih razpravah, brošurah ter v plodovitih delu kot predsednik »Spolka českých lékařů« skozi 27 let. Bil je Hlava kot znanstvenik samostojen, to najlepše pričajo številna originalna dela njegova. N. pr.: o patološki pankreati, o strukturi Koplikovih peg, o histologiji exanthema scarlatinae in ošpic ter pegastega legarja itd. Skupno z Oberzutom je leta 1894 izdal češko delo »Pathologická anatomie in bakteriologie« in leta 1897 »Specialní pathologie«.

Pred dvema letoma je končal veliko delo Pathologické anatomie v petih zvezkih, ki pa radi tehničnih ovir ni še popolna izšla. Tudi je bil umrl kot znanstvenik večkrat delegat na svetovnih medicinskih kongresih, kjer je vedno poleg svoje vede branil svojo narodnost in povdarjal numost slovanstva vzajemnosti in dela. Tako se je udeležil leta 1897 mednarodnega znanstvenikov kongresa v Moskvi, leta 1900 v Parizu, kjer se je ustanovil komitet slovan-skih znanstvenikov, katerega predsednik je bil umrl vse do konca svojega življenja, dalje v Zofiji in leta 1911 v Krakovu. Leta 1914 tik pred vojno bi imel omenjeni slovan-ski komitet na iniciativu profesorja Behtereva zborovati v Petrogradu pod imenom »Sjezd socialnega preporoda«, kjer

je imela četvorica znanstvenega komiteta poleg strokovnih razprav tudi politične probleme slovan-skih narodov v bivši monarhiji na dnevnem redu. Žal, radi vojne se kongres ni vršil.

Drugo veliko monumentalno delo češke kulture in znanosti, za katero je deloval in se boril skozi celo svoje življenje, je krasni institut patološke anatomije na »Albertovu«, ki s pravico in s ponosom nosi njegovo ime »Hlavuv ustav«. Srečen je bil stari Hlava, ko je dne 15. aprila 1921 slavnostno otvoril ta ustav v predavalnici v navzočnosti celokupnega profesorskega zbora, zastopnikov vseh visokih šol, vlade, v prisotnosti mnogostevnih slušateljev, ustanovnega osebja in zdravnikov iz cele Čehoslovaške. Ganjen in s solzami v očeh je otvoril institut in izjavil, da je to najuspešnejši dan njegovega življenja.

S tem dnem mu je bila izpolnjena želja, ki se je po tolikih letih in po tako napornem delu uresničila. Našel in zahvalil se je pri svečanosti vsem, ki so delali in pomagali pri tem težkem delu skozi celo svoje življenje, izpustil in pozabil ni niti zadnje službe: Tudi v tem se vidi plemeniti značaj in socialni čut Hlave-človeka.

Nam Jugoslovcom je bil velik prijatelj, vedno se je živo zanimal za naš narodni pokret. Radoval se je srbskih zmag na Balkanu in našega narodnega ujedinjenja in osvobodjenja ravno tako kot osamosvojitve lastnega čehoslovaškega naroda. Bil je skoraj vsakodnevni gost na našem divnem Bledu, kjer se je osebno spoznal skoraj z vsemi našimi stariimi veljaki.

Slovensko zdravniško društvo ga je enoglasno izvolilo za svojega častnega člana. Naša vlada je znala ceniti zasluze pokojnega, zato ga je lansko leto odlikovala z najvišjim odlikovanjem Sv. Save.

Vsem nam bo spomin našega učitelja mil in drag. Naj nam bo kot človek plemenitosti, značaja, vzor in kot »stari pan« nam ostane v poznejših letih legendarna osebnost. Ponosni smo, da smo bili njegovi slušatelji. Večnaja pamjat! Dr. Jos. Benčan.

Sokolstvo.

SOKOLSKO DRUŠTVO V ŠIŠKI
priredi v nedeljo 14. decembra 1924 v Ljubljani v veliki dvorani Nerodnega doma

TELOVADNO AKADEMIJO

s sledečim sporedom: 1. Aritja »Eskemila« iz opere »Carmen« (Bizet). Poje g. Berlot. 2. Društvene skupne proste vaje Sestavljen br. V. Černe. Skupno moška in ženska deca. 3. Členske sevezne tekmovalne proste vaje, predpisane za medletno tekmo 1. 1925. Izvajajo člani. 4. »Citranka Marija« (Ipsvec). Poje br. Burja. 5. Skupine. Izvajajo moški naraščaj. 6. Bredija. Nastopi vrsta članov. 7. Telovalna etida na Dvočakov »Humoresko«. Sestavljen br. V. Černe. Izvajajo ženski naraščaj. 8. Telovalna kompozicija na pesem »Što čutiš Srbije tužni?« (Jen'o). Sestavljen br. V. Černe. Izvajajo moški naraščaj. Poje pevski zbor narodne čitalnice v Šiški. 9. Bojni ples na pesem »U boje« (Zejc). Sestavljen br. dr. Viktor Murnik. Izvajajo člani. 10. Telovalni ples po Beethovnovi »Turški koračnici«; sestavljen br. dr. Viktor Murnik. Izvajajo telovadci Murnikove šole pod njegovim osebnim vodstvom. 11. Telovalna elevacija na pesem »Slovenec, Srb, Hrvat« (Vilhar). Izvajajo člani na petje. Poje pevski zbor. Sestavljen br. dr. Viktor Murnik. Začetek točno ob 20. uri.

Pevske solistke spremlja na klavirju gosp. keplnik Neffat. — Vstopnine: I. sedež Din 15.—, II. sedež Din 10.—, stojišča Din 8.—, dijaška stojišča Din 5.— — Po akad-miji se vrši prirediteljski večer v prostori-h restavracije »Zvezde«. — Vstop prost. ZDRAVO! 635 n ODBOR.

— Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) naznanja svojemu članstvu, da so zdaj uradne ure vsak delavnik od 17. do 19. ure v društveni odborovi sobi (Narodni dom, pritišče levo). Pozivamo članstvo, naj čimprej poravnata zaostalo članarino za

tekoče leto, da nam bo mogoče račun članarine za letno bilanco pravočasno zaključiti. 633/n

— Sokol Ljubljana II. vabi svoje članstvo k prijeteljskim sestanku, ki se vrši danes, v soboto ob 20. v gostilni pri Kavčiču na privozu. 626/n

— Sokoli jezdec se vabijo na obvezen sestanek dne 15. tm. ob 9. zvečer v Narodni kavarni. Spored: porazgovor glede volitev odbora in predavanje. Zdravo! Odbor. 628/n

Turistika in sport.

— Jutri v nedeljo se vrši v Stuttgartu tekma med Nemčijo in Švicarji. Postavijo sledeče moštvo: Pulver (Young Boys), Raymond (Servette, Zene), Remseyer (Young Boys), Oberhauser (Nordstern), Schmidlin (Bern), Taefel (Young Boys), Ehrenbolger (Nordstern), Pache (Servette), Dietrich (Servette), Abegglen II. (Grashoppers), Abegglen I. (Santoval).

— Postava Avstrije proti Španiji. Avstrijski savezni kapetan je določil za tekmo proti Španiji sledeče moštvo: Satt (Rudolfs-hügel), Rainer (Vienna), Tandler (Amateu-re)—Kurz (Vienna), Puschner (W. A. C.), Netsch (Rapid)—Cutti (Amat.), Gschweid (Vienna), Horwath (Simmering), Wieser (Amat.), Wessely (Rapid), Rezerve: Ostri-czer, Höss, Schlier, Richter.

— Brata Konrad, znana in popularna madžarska igralca, ki sta pred kratkim izstopila iz kluba Amateurev, sta sedaj pristopila k Vienni, za katero znači njih pristop znatno ojačanje.

— S. K. Ilirija naznanja, da je vse korrespondence naslovljati na g. Fran Jerala, Ljubljanska kreditna banka. Na isti naslov naj se tudi diricira pošto »Upravo sportnih prostorov S. K. Ilirija«. 630/n

Listnina uredništva.

G. B. Z. v Laškem. Lepa hvala za poročilo, ki pa je došlo prekasno. Vest o železniški nesreči je bila v listu že dan prej. Priporočamo se za vboščje! Uredništvo.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Prebivalci nasebine so se strnili za starim moškim s strogim in ostrim pogledom, ki je skozi vrata prihajal brez pozdrava in ko je skočil raz konja, je usmeril pot naravnost proti največji koči, ki je stala v sredini nasebine. Tu je govoril nekaj s staro, brezzobo, grbasto in grdo žensko.

Vse to je Korak mirno opazoval. Videl je, kako se je stari mož pri črnih o nečem informiral in kako so mu ti kazali v smer proti najoddaljenejšemu kotu nasebine, katerega pa iz glavne ulice ni bilo videti, ker so ga zakrivala kočje domaćinov in hiše Arabcev.

Kazali so v smer, kjer se je igrala mala deklica. Korak je bil prepričan, da je ta stari mož njen oče. Bil je najbrže dolgo časa odsoten in zato so prve njegove misli veljale otroku. Kako bo srečal, ko ga zopet zagleda! Kako pohiti k njemu in se mu vrže okoli vratu, in kako ga bo poljuboval in kako jo bo on pritiskal k sebi!

Korak je vzdihnil in pomislil na svojega očeta in mater, ki živita daleč, daleč tam v nepreglednem Londonu.

Vrnil se je ponovno na drevo, pod katerim je bila deklica. Hotel se je veseliti vsaj veselja

drugih, ako že njemu samemu sreči ni mila. Mogoče mu stari mož dovoli, da tupaťam pride k njim v nasebino kakor dober prijatelj. Treba se mu bo pokazati. To upanje je vredno tega. Toda najpreje počaka, da se mož pozdravi z otrokom, nato šele bo dal znamenje, da je tu, seveda popolnoma miroljuben in prijateljsko razpoložen.

Arabec je med tem tiho korakal proti deklici. Sedaj in sedaj bo pri njej. Kako bo ona veselo presenečena! V Korakovih očeh so se zalesketale solze ginjenja. Stari mož je stal tik za dekletom. Njegov resni obraz je ostal mračen in strog. Otroš se ni slutil njegove navzočnosti. Se vedno je nekaj šepetal s svojo Geeko. Stari mož je pokašljajal.

Dekletce se je prestrašilo in urno obrnilo. Sedaj je Korak mogel jasno in razločno videti njen obraz. Bil je krasen in poln milobe. Poteze so bile pravilne, sladke in lepe. Tudi njene krasne, črne oči je zazrl. Misli je, da v njih uvidi odsev čarobno otroške ljubezni, toda teza odseva v njih ni bilo. Mesto tega je videl v očeh grozo in strah, grozo in strah so govorile njene ustnice, celo njeno nežno telo. Na drobnihih, grdihi Arabčevih ustnicah se je pokazal zloben nasmehek. Dekletce je poskušalo, da se odmakne, toda predno je prišlo iz dosega starega moža, jo je ta tako surovo in močno brcnil, da je ubogo malo bitje odletelo kakor po zraku daleč v stran. Nato je mož skočil k nji, da jo za-

grabi za lase in natoči, kar je bila njegova navada.

Na drevesu nad njima se je dosedaj mirni deček spremenil v divjo, strašno zver. Celo truplo je nemirno drgetalo v jezi in gnevu. Zobje so škripali in grozili.

Poglavar je skočil k otroku, da bi ga pograbil, toda v tem hipu se je Korak z bliskovito in strašno naglico spustil na tla in stal poleg groznega starca. Njegova levica je sicer še vedno tesno in trdo držala kople, toda on je na to pozabil. Njegova desnica je bila stisnjena v močno, grdnitno pest; z njo je udaril glavarja preko ust, tako kakor bi blisk treščil iz neba.

Poglavar je omedleval, krvavel in se zleknil na zemlji. Korak se je obrnil k otroku, ki se je medtem postavil na noge in preplašen gledal sedaj njega, sedaj poglavarja. Z mehkim prijemom jo je Korak objel okoli pasu, kakor bi ji hotel reči, da jo bo on varoval in ščitil. Tako je čakal, da Arabec pride k zavesti. Nekaj minut sta tako oba nepremično stala, na kar je dekletce izpregovorilo: »Ko pride k zavesti — me ubije« je povedala v arabščini.

Korak ni razumel. Potresel je z glavo, nato lo nagovoril angleški in ko je opazil, da ona tega ne razume, je isto ponovil v jeziku veleopice. Toda očividno tudi sedaj ni razumela. Sklonila se je

k poglavarju in mu iz pasa potegnila dolg in oster nož in se z njim udarila po prsih. Sedaj je Korak razumel; stari mož jo hoče usmrtiti. Deklica se je tresla po vsem telesu. Toda ali se ni bala Koraka? Zakaj bi se ga tudi bala? Saj ji je vendar prav v tem hipu rešil življenje, katero je ogrožal strašni nasebini poglavar. Se nikdar je ni nihče tako ščitil. Pogledala mu je v obraz. Bil je to lep mladeniški obraz, ravno tako zarjavel, kakor njen. Občudovala je njegovo leopardovo kožo, ki je pokrivala njegovo telo od pasa do kolena. Na njegovih rokah in nogah je občudovala razne dragocenosti, tako, da se ji je vzbudila strast nevoščljivosti. Tudi ona si je zaželela takih dragocenosti. Toda za malo Meriem takih stvari v nasebini niso poznali.

Korak je opazoval dekletce. Kar se njega samega tiče, ni nikdar posebno ljubil deklic. Ni vedel, kaj naj stori. Ali naj jo tu pusti, da jo stari Arabec še nadalje muči, morda celo ubije? Ne! Toda, ali jo sme vzeti seboj v džunglo? Kaj bi tam počel s tem nežnim, slabim in prestrašenim otrokom? Oviral bi ga v njegovih dejanjih. Ona bi kričala in se tresla strahu že samo, ako bi v luninem svitu zagledala svojo lastno senco. Kaj bo, ko zasliši rjovenje in tulenje divjih zverj, ki kličejo v temno noč in iščejo žrtev in ki ne poznajo usmiljenja.

Darujmo za sokolski Tabor!

Želod, divji kostani

kupite vsake množine A. Grünwald, Kleganstadt, W. Neustadt, Österreich.

Najboljši šivalni stroji

so edino le **JOSIP PETELINCA** znamke

Gritzner in Adler

za rodbinsko in obrtno rabo

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Velikotna varnostna - Ponk v vozniku brezplačno

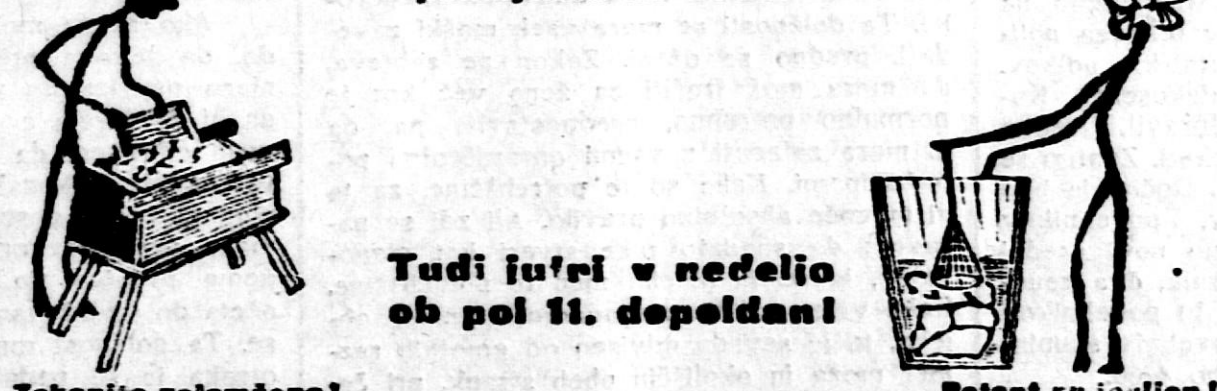
Božične in novoletne razglednice

priporoča

Narodna knjigarna
Prešernova ulica 7.

Pridite! Pogledite! Občudujte! Peri z zrakom!

Zaradi velikega navala in na željo gospodinj podaljšano za tri dni!

Tudi jutri v nedeljo ob pol 11. dopoldni!

Zakonito zaščiteno! Pridite **Poskusno pranje v Ljubljani** p. ridite **ponedeljek 15., torek 16., sredo 17. decembra 1924** v dvorano „Narodnega doma“ v pritiščišču

ob 4. pop. ali k drugemu poskusnemu pranju ob 5. pop. in prine ite seboj za vsak slučaj nekaj umazarega perila. Aparat stane 160 Din in se lahko takoj kupi in odnese. Proti založbi stroškov drem aparat 24 ur na poskušnjo in vrnem dinar o bi ne ugnjal. Velik uspeh v Mariboru, Zarezu, Subotici, k-kor tudi v Češki ovaški in Avstriji. 7612 Čehoslovaški patent!

Mehanično umetno in ročno vezenje

perila, zastorov, toalet, entanje, predtiskane.

MATEK - Ljubljana

(poleg hotela Štrkelj)

Moško perilo, kravate, žepni robl gradl za šimnice po znatno znižanih cenah. 7613

Pisemski papir

priporoča

Narodna knjigarna.

Kie bi kupil za Božič?

Vsekakor v trgovini **DOLENC, Sv. Petra c. 8** v Ljubljani

kjer je na razpolago raznih igrač, moških rajc, kravat, volne in parfumov; vse po zmeranih cenah. 6910 **Pojdem torej tja!**

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec. Najstarejša in najspornejša tovarna Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši poleg magistrata.

Zaloga in izposojalnice najboljših klavirjev, pianin in harmonijev Steinway, Bechendorfer, Förster, Höpfl, Neufman. Originali Stinzi, Czapka etc. — Preda za tudi na obroke. — Posredstva in ugotavljanje najceneje. — Najboljše in najboljše strani engleske detail. 142n

Razpis mizarskih del.

Društvo za zgradbo Doma Sokolu I na Taboru v Ljubljani razpisuje

mizarska dela

pri svoji zgradbi.

Zadnji čas za vlaganje ponudb je v **ponedeljek, dne 29. decembra 1924 ob 17. uri**. Zapečatene ponudbe je vlagati v pisarni društvenega gradbenega vodstva na zgradbi. Proračun mora biti sestavljen na predloženem formulirju.

Solo na ročajni, primomočki za sesavo proračuna, splošni in posebni po-oi se dobe od vstetega 17. decembra 1924 dalje vsak delavnik popoldne od 15. do 18. ure v pisarni gradbenega vodstva. Kompletan izvod primomočkov in pogojev se bo izdajal proti poročilu deranskih strokov. I točasno je ponudnikom dovoljen ogled gradbe ter bodo dani na ogled načrti zgradbe in vzorca vrat in oken, katere sta merodajna za okraje in način izvišitve.

Posebna tehnična pojasnila glede izvršitve se bodo dajala v pisarni v čet tek, dne 14. decembra in soboto, 20. decembra 1924, obakrat popoldne od 13. do 14. ure.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1924. 7590

Primarij dr. MIRKO ČERNIČ

speci-alist za kirurgijo v Mar boru

se je preselil in ordinira od 14. do 16. ure na trgu Sv. bode št. 6, I. nadstrop e, telefon štev. 358 (nasproti Grajske kleti).

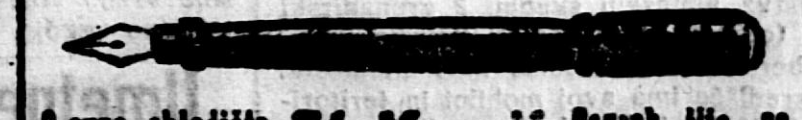
Primeren prostor

za snažno industrijo, najmanjše ca. 200 m² velik, z vodno silo približno 40 HP, blizu večjega kraja, kjer so na razpolago železne moči, se vzame v najem.

Ponudbe pod „Industrija 7585“ na upravo Slov. Naroda.

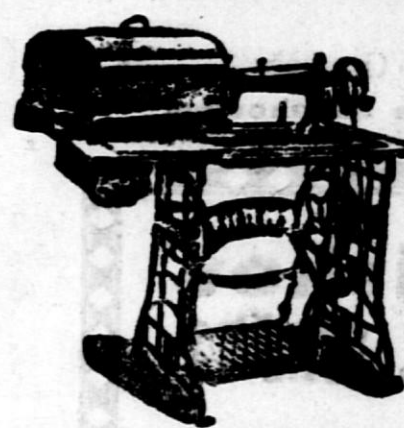
Nalupera sviju sustava

po Din. 22.—, 45.—, 65.—, Zlatna po Din. 100.—, 120.—, 170.—, 200.— (189.—, 325.50 Penkala) 250.—, 190.—, 350.— (380.—, 500.— Waterman).

Garni skladiste St. Kug'i Zagreb, Hle 30
Na zahtjev budaava cjenici knjige, papira, božičnog nakita, itd.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobile edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica štev. 6.

15 letno jamstvo
najboljše STROJE
vse vrste s pogonskim
transistorjem (vrednoti)
z enostavnim premikom
pripravljen za šivanje,
vse vrste ali šivanje
LUD. BARAGA
LIUBLJANA
Selenburgova ulica št. 6/1. 116 T

OMEGA
To je ura za
vse življenje!

Na drobno!
Priložnost nakupa!
Na debelo!

Vred pomanjkanja prostorov raz-
prodajam plemenit papir v mapah in
kasetah kakor tudi druga razna
in ključeva in božična darila po
izdatno znižani ceni. Oglejte si iz-
ložbo in ceno. S spoštovanjem

Vinko Weixl, Maribor
veletrgovina.

HUPPA-HUPPA, FIVE-STEP, CARA
In vse druge moderne plesne na ploščah,
edino v zalogi gramofonov
A. Rusberger, Sodna ul. 5
Najboljše božično darilo!
Velika zaloga gramofonov,
plošč in posameznih delov.

Centralna Banka za trgovinu,
obrt i industriju d. d.
Jelačičev trg 4. ZAGREB (vlastita palača)
Diončka glavna Din 80.000.000—

Brzjavlj: CENTROBANKA 2894

TELEFON: Devizni odin: 3-07, 10-78, 13-33,
nočna služba: 7-73. — MENJALNICA: 5-56, ku-
čna centrala: 2-85 7-13, 7-96, 11-94 i 13-23. PO-
DRUŽNICA: Brod n/S., Djakovo, Ivanec, Karlovac,
Kranjec, Krapina, Koprivnica, Maribor, Novi Sad,
Požega, Ruma, Varaždin i Vel. Trgoviste. — AFI-
LIRANI ZAVODI u svim većim trgovačkim sredi-
štima Jugoslavije. — IZRAVNE VEZE za prvo-
razrednim bankama u cijeloj Evropi i Americi.

„FIDES“
REVIZIJSKI
IN KOMERCIJELNI BIRO
Ljubljana, Anton Knezova
ul. 3. Telef. 952
(Lastnik Milan Bogady, bivši ravna-
telj Trgovske banke v Ljubljani.)
izvršuje izvršuje
Revizije
in sestave bilanc, mesečni i zaključkov, Inventur itd. enkrat
ali v rednih presledkih.
Polaganje
novih knjigovestev
po zadnji pr. izkušnji na najpraktičnejših metodah. Zasta-
rele, neuporabne i stari knjigovodstva se
preureja v nove pregledne sisteme s posebnim osirom
na zahteve davčnih oblasti. Za male in srednje obrate, ki
si ne morejo nastaviti lastnega knjigovoda, žele pa imeti
jasno sliko o delovanju, izvajajo vsa knjigovodstvena dela
po izjemni ura n k h protu majhni mesečni odškodnini.
Specialni sistemi za obrtnike in male trgovce.
Organizacije
trgovskih, industrijskih in obrtnih podjetij. Poenostavljenje
dela v pisarnah.
Strokovna mnenja in vsa
zaupna trgovaška dela.
Strogo strokovno delo in abo una tajnosti sajamečna. Zme-
ren honorar.

KUPIM
300—500 vajon
drvo
Posušeno v lihak:
„Lignite“ Gorizia
(Italia)
Posušeno v lihak:
7532

FR. P. ZAJEC
Izposlani opiti
Ljubljana
Stol trg št. 2.

Volnene jopice 149 T
Izposlani, modne telovnike, otro-
ške svrte, čenice in šale po
zelo niskih cenah, ima v veliki
izbirni trdnika
F. L. Gorčičar, „Pri Ivanki“
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Donosno podjetje
znano po vseh državah z letnim
dohodom 450.000 Din se prodaja
takoj radi b leži. Potreben kar-
tati 150.000 Din. Ponudbe pod
„Ritetska prilika“ na Češko-jugo-
slavenski oglasni zavod, Zagreb,
Mesičička br. 15. 7552

Jos. Podkrajšek
Ljubljana, Jurčičev trg
pripravlja svojo bogato zalogo vseh
vrst plotov, mize, stole, svetil,
vse vrste za šivanje, vse po želji
obsežna Pismena naročila ločno z
obratno pošto. 137/T

Specijalno
151 T **emajliranje**
čvokoles v ognju
kakor tudi razne kovinske
predmete, napisne table, po-
stelje, mize, stole itd. Izvr-
šujemo vsa pleskarska, ličar-
ska sobo in črtnilarska
dela po zelo ugodnih cenah.

Franz Bokal,
Celovška cesta 83
Zg. Siska (poleg mince)

ZAGICE

Pelikan
Izposlani lista zaloge proti
upnitištju 10 dinarjev. 4514

Velik popust
In ugodne pogoje dajo trgovci
vse vrste izdelkov. **PURU-**
NILE najboljše sredstvo za po-
prejo: je zel poln Rot-guafu so
in bomo dala. **CHEMICAL**
WORKS, Beograd, Nalobila 5,
Poznanje 19-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.
Izposlani, strojni, izdelovalski in obrtni
delovni izdelki vseh vrst.

Izposlani strojni izdelki in obrtni
delovni izdelki vseh vrst.

Drva
trboveljski
premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 8
Telefon 343 757

Čreva 106 T
vseh vrst, kakor vanjo leto po
najugodnejši ceni vedno na za-
logi. Kavatnotam se kurne o-
staviti in topilni toj in se
plača po najvišji dnevni ceni.
Jos. Bergman,
Ljubljana, Poljanska cesta 85.
11. 25. leto obstoja trdnika!!

KUPIM
300—500 vajon
drvo
Posušeno v lihak:
„Lignite“ Gorizia
(Italia)
Posušeno v lihak:
7532

Za se govoru uprave
naj se prikaži
1 dan. Potuje se
vnaprej.

Službe

Pleskar
(emajlirar) se sprejme.
Tribuna F. B. L. Ljub-
ljana, Karlovaška
cesta št. 4. 7601

Trgovski vajenec
iz dobre ljubljanske dru-
žine, s potrebno šolsko
izobrazbo, se sprejme v
trgovino — Julio Meini,
d. d. 7582

Izurnjeno
pletitlje
se takoj sprejme. Dobra
hrana in stanovanje v hiši
E. Gostičar, Smarča pri
Kamniku. Že enkrat po-
staia Holmec.

Strojnik,
zmožen, trezen in zanes-
ljiv, se išče za parno ža-
go na Dolenjskem. Plača
po dogovoru: stanovanje
prosto. — Ponudbe z na-
vedbo dosedanjega služ-
bovanja na: Ljubljana,
poštni predal 85. 7596

Knjigovodja,
perfektni bilančnik, v
vseh trgovskih poslih
verzan, z večletno prak-
so, išče primernega me-
sta v trgovski ali industri-
jski delavnici. — Ponudbe
pod „Samostojna“ na upravo
„Slov. Narodae.“ 7592

Kot prejemalec
lesa in skladiščni
želim prenesti službo h
kakemu lesnemu podjet-
ju v Sloveniji: več sem
tudi prišlo knjigovod-
stva. Spritevala na raz-
položni. — Ceni ponu-
dihe pod „Lessa obet“ 7594
na upravo „Slov. Narodae.“
— Nastop z novim
letom 1925 ali pozneje.

Tražite li
namješčenje?
Naručite iz Osijeka or-
gan za nametanje i posre-
dovanje namješčenja
„FORTUNA“ — Svaki
hmo donosi iz svih kra-
jeva zemlje oko 300 oglas-
sa odnosećih se na praz-
na mesta za muškarce i
ženke na srpsko-hrvat-
skom, njemačkom i mađ-
arskom jeziku. **Osjetljivi**
hespitelni primerak kao
i naručitelj se nuzdajem
ne šale se. Cilena polje-
ding broja 10 dinara —
Na jedan mesec 35 di-
nara, na četvrt godinu
100 dinara 7512

Prodaj

Dolg kožuh,
dobro hramen, napro-
daj. — Ogl-da se v trgov-
vini Frisch, Ljubljana,
Martiini trg. 7600

Moško kolo,
kompletno, z dvoino pre-
stavo, močno, jako malo
rahleno, se prodaja.
Ljubljana, Gospodarska uli-
ca 15, pritličje, desno. 7589

Proda se gostil-
niški inventar.
Kupen najemni gostilni-
ški prostor takoj na raz-
položni. — Ponudbe pod
„Gostilna 180/7004“ na
upravo „Slov. Narodae.“

Leno stanovanje
v novi ali stari hiši v sre-
dini mesta. 2-3 sobe s
kritiklami itčem in pla-
šam vsako najemino. —
Za takoj ali pozneje. —
Ponudbe pod „Leno
7581“ na upravo „Sloven-
skega Narodae.“

Dve sobi za finejši
modni salon
notrebujem najno. Naj-
raje v l. nadst. v centru
mesta Ljubljane, in
sicer v Selenburgovi, Pre-
šernovi, Frančiškanski uli-
ci ali Dunajski cesti. Kon-
gremam trgu, Martiniem
trgu, Sv. Petra cesti, ev-
tudi na lepem svetlem
dvorišču. — Naslov pove
uprava „Sl. Narae.“ 7567

NOVO! **Največje zanimanje** **NOVO!**
vseh za sgručbo očalovanjskih hiš v sistemu
„SEIDEL“
ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko do-
višeno, najhitreje in najcenejše. Splošno razornost vzbuja
nosniki sistema „SEIDEL“
kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade
itd. Natančne podatke dobite pri stvarnem podjetju: **Jar-
koš Acetate**, sin Ing. Viktor Acetate in drug, 85 f
Ljubljana, Tabor stv. 2.
Stopnice • SEIDEL • ograje.

MALI OGLASI
Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Motorno kolo
„Douglase“, v skoro no-
vem stanju, se po zelo
ugodni ceni prodaja.
Henrik Kenda, Ljubljana.
7564

Zlate ribice
(Goldfische) za v stekle-
ne vaze za na okna, se
dobijo v gostilni Vidmar,
Ljubljana, Sv. Jakoba trg
7603

Lovci pozor!
Prodajam sulsko trocevo-
brezpetcinko kal. 16 X
16 X 8. — Prestava za
kroglo avtomatična. Strel-
vseh cevi izvrstne.
Natančne pove uprava
„Slov. Narae.“ 7527

Knj'm

Kože — polhove
in lističe
ter od druge divjatiine —
kupuje za inozemstvo v
vsaki množini. — Zdrav-
vič, trgovina usnja, Ljub-
ljana, Sv. Florijana ulica
št. 9. 90/T

Pozor!
Kupujem po natvitihih ce-
nah stare obleke, čevlje,
nohištvo itd. Dopolnisa
zadostuje, da pridim na
dom. — Martin Dramé,
Ljubljana, Sv. Jakoba ra-
brežje 29. 7592

Stanovanja

Na stanovanje
in zajtrk se sprejme go-
spod. — Naslov pove
uprava „Sl. Narae.“ 7588

Na stanovanje
sprejem gospoda.
Naslov pove uprava „Sl
Narodae.“ 7599

Iščem sobo
s separatnim vhodom v
bližini trga Tabora ali
Resljeva cesta, Miklošiče-
va cesta, Prisoina ulica,
Ahačičeva cesta, Skofia
ulica, Mirska ulica ali Ko-
menskega ulica. — Na-
slov pove uprava „Slov.
Narodae.“ 7568

Krasno mebovano
stanovanje
iz treh sob in postanskih
prostorov, v sredini me-
sta, se odda začasno bol-
še situirani podhiti: tudi
lokalni za pisarne. — Po-
izvedbe pri redni sloven-
ski posredovalnici — K.
Troha, Maribor, Slo-
venska ulica 2. 7556

Leno stanovanje
v novi ali stari hiši v sre-
dini mesta. 2-3 sobe s
kritiklami itčem in pla-
šam vsako najemino. —
Za takoj ali pozneje. —
Ponudbe pod „Leno
7581“ na upravo „Sloven-
skega Narodae.“

Dve sobi za finejši
modni salon
notrebujem najno. Naj-
raje v l. nadst. v centru
mesta Ljubljane, in
sicer v Selenburgovi, Pre-
šernovi, Frančiškanski uli-
ci ali Dunajski cesti. Kon-
gremam trgu, Martiniem
trgu, Sv. Petra cesti, ev-
tudi na lepem svetlem
dvorišču. — Naslov pove
uprava „Sl. Narae.“ 7567

Leno stanovanje
v novi ali stari hiši v sre-
dini mesta. 2-3 sobe s
kritiklami itčem in pla-
šam vsako najemino. —
Za takoj ali pozneje. —
Ponudbe pod „Leno
7581“ na upravo „Sloven-
skega Narodae.“

Dve sobi za finejši
modni salon
notrebujem najno. Naj-
raje v l. nadst. v centru
mesta Ljubljane, in
sicer v Selenburgovi, Pre-
šernovi, Frančiškanski uli-
ci ali Dunajski cesti. Kon-
gremam trgu, Martiniem
trgu, Sv. Petra cesti, ev-
tudi na lepem svetlem
dvorišču. — Naslov pove
uprava „Sl. Narae.“ 7567

Leno stanovanje
v novi ali stari hiši v sre-
dini mesta. 2-3 sobe s
kritiklami itčem in pla-
šam vsako najemino. —
Za takoj ali pozneje. —
Ponudbe pod „Leno
7581“ na upravo „Sloven-
skega Narodae.“

Leno stanovanje
v novi ali stari hiši v sre-
dini mesta. 2-3 sobe s
kritiklami itčem in pla-
šam vsako najemino. —
Za takoj ali pozneje. —
Ponudbe pod „Leno
7581“ na upravo „Sloven-
skega Narodae.“

Parcela
za stavbišče vile ali hiše
na lepem kraju v mestu
Ljubljani se takoj ugod-
no prodaja. — Ponudbe na
upravo „Slov. Narodae.“
pod „Lepa parcela“ 7595.

Krasna vila
na najlepšem kraju v
mestu Ljubljani, pet mi-
nut od glavne pošte, se
za 550.000 Din prodaja. —
Stanovanje takoj prosto.
Plačilni pogoji ugodni. —
Ponudbe pod „Krasna vi-
la“ 7594 na upravo „Sl.
Narodae.“

Iščem delavnico,
svetlo, s s-himi prostori,
120—200 m², za plemenit-
no obrt v mestu. V okoli-
lici ni izključeno. Oferte
naravnost na naslov. —
Naslov pove pove upra-
va „Sl. Narodae.“ 7591

Iskati

Dopisovanje

Mladenč
v 32 letu, z malim pre-
moženjem v gotovini, iz-
učen boljšega obrta, želi
znania z gospodari mlade
do vdovico v svrhu ženi-
tve. — Le resne ponu-
be s sliko, katere se na-
čeljo vrne, pod „Drž. na-
mek“ 7597 na upravo
„Slov. Narodae.“

Razno

Franc Erjavec
„Pri zlati lopati“
trgovina z železnino —
Ljubljana, Valvazorjev
trg 7. 7617

Perje,
kokoške, račje in gosje.
nab. oddaja vsako množ-
nino po zmerni ceni —
trdnica E. Vajda, Cako-
vec 52/T

Snažne sobe
od 2000 Din: kuhinjske
oprave od 1000 Din: na-
prej izdeluje Baumgart-
ner, mizarstvo, Teharie,
pošta Store. 7017

Slike za
legitimacije
izdeluje najboljši foto-
graf HUGON HBSER,
Ljubljana, Valvazorjev
trg št. 7. 7553

Pohištvo!
Kdor si želi nahaviti kras-
no in trpežno pohištvo po
zelo ugodnih cenah —
prodaja isto Matija An-
dričev, Vidovdanska cesta
št. 6 (nasproti hiralnici) 8/T

J. Stjepušin
= Sisak =
preparata naj-
bolje tambure,
Zica, periture i
ostala potreb-
ščina
Štitno
za
sva
glas-
bala.
106 T

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

ČAJNA ROČKA
"popolni"
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

Sanatorium Dr. R. Szegő
za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).
Dietno liječenje za debiljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod
za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoff-
wechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina
primaju se i bez pratnje. 69 T

la KNOCH jermenje za pogon

Rezano je samo iz naj-
boljih volovskih kru-
ponov garantirana te-
žina 0-98 - 1, živano,
lenjeno in pretegnjeno,
v vseh dimenzijah na
skladišču. Tel. 247

A. LAMPRET, LJUBLJANA, Krekov trg 10
Tvrniško skladišče: ZAGREB, Ilica 44
dvoriste (Hotel Royal) 109-T Telefon 20-54

Med dobrimi najboljši so:
„PFAFF“ šivalni stroji
za rodbino, obrt in industrijo.
Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.
Vedno jamstvo! — Pouk v vseh vrstah brezplačno!
IGN. VOK, Ljubljana
NOVOGRADO, Sodna ulica 7. CELJE, Kraljeva c. 32.

Največje zalogo pristnih
dalmatinskih vin
ima edinec

JOSIP POVODNIK
Maribor, Vojašniška ul. 6.

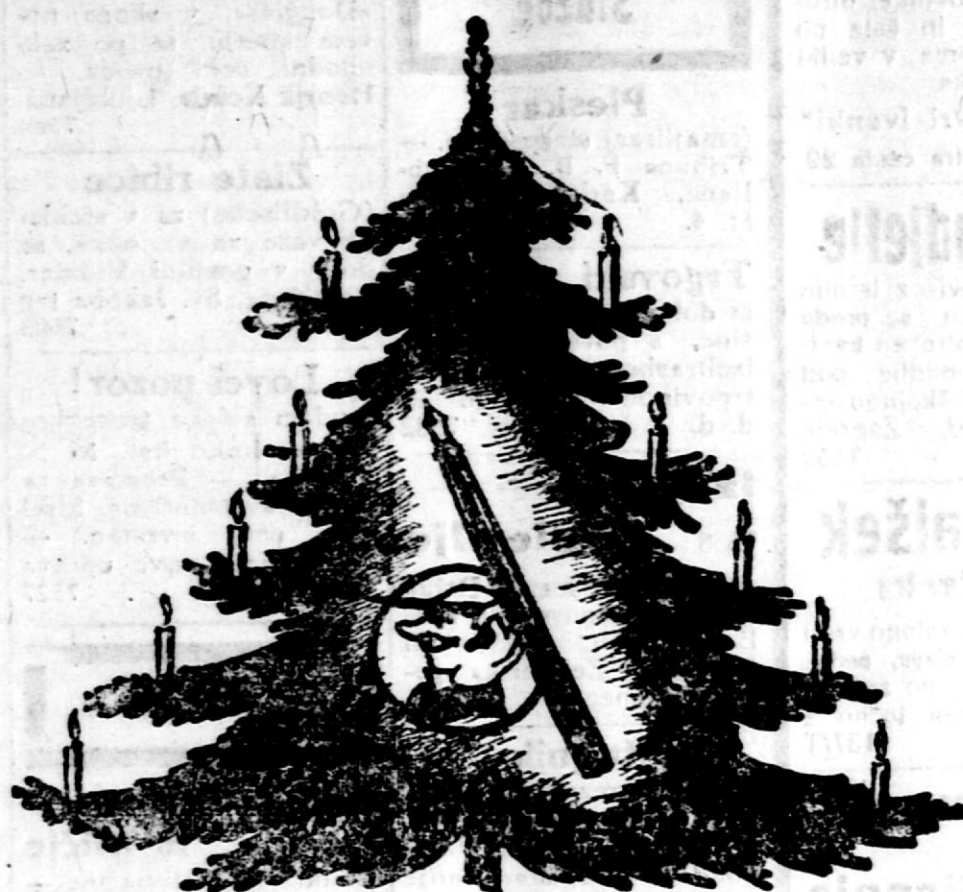
Prodajajo se le pristna, prvovrstna dalmatinska vina po
najnižjih cenah in je p. t. interesantom na razpolago
vedno več vagonov raznih vrst. Kadar pridete v Mari-
bor, obiščite mojo splošno znano z zadovoljnimi gosti
vedno napolnjeno klet, ki Vam nudi dobro kapljico in
okusne dalmatinske zakuske! 7575

Lokomobile Lanz 16/20/25 PS godina 1916
Badenije 25/30/35 PS godina 1919
Sauggasmotore rabljene
Deutz 8, 12, 15, 20, 30, 35 PS
M. A. M. 30, 35, 40 PS

ima na skladišču

Osiječka ljevaonica željeza i tvornica
strojeva d. d. u Osijeku.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9
Damska in otroška konfekcija — prodaja po niski ceni
krasne: jope tudi za deklice, telefonike, žepice in druge pletenine
bluze, predpasnike, krila, obleke in drugo damsko konfekcijo
OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE velika izbija.

Perkala
ZLATI NAJLIPŠI

Najstarejša slovenska
plesarska in ličarska
delavnica
Ivan Ericelj, Dunajska c. 19,
se priporoča izvršitev točne cene
zmerne 1798

Klavirje
— glašuje in popravi solidno in
točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 47 61 T

Strešno lepenko
lesni cement 130 T
dobavlja najceneje v vsaki množini

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ul. 22 Telefon 153

Edino pravo „Götsche“ čevlje
in lanske čevlje dajte le v
novo urejeni trgovini in delavnici

J. Braier Ljubljana 3396
Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst
čevlji po meri in vse vrste tržnih
čevljev. — Trgovni posrednik!
Cene solidne! Postrežba točna!

Za Božič daje „Elitas“

badava 1/4 srečke klasne lutrije 9. kola i jedna svilenu kravatu ili
jedan najfiniji par svil. flor čarapa tko naruči jedan od 3 bož. nagradna
paketa sa 7 orig. priznato prvoklasnih parf. i kosm. predmeta. Cijena
sa pošt. i ambal. Nagr. paket I. Din 145.—, Nagr. paket II. Din 160.—, Nagr.
paket III. Din 280.—. Novac sa naručkom na Parfumerie „ELITAS“ d. d. Zagreb,
Draškovičeva 13. 7524

VELIKA TVORNICI ŽARNIC,
ki uživa svetovni sloves, išče za Slovenijo
proorazrednega zastopnika.

Poudbe zelo resnih, kapitala zmognih inte-
resentov, ki imajo velik krog odjemalcev, naj
se naslovijo pod „Wellmarke No. 6973“
na upravnistvo Slov. Naroda v Ljubljani.

Kožuhovina vseh vrst

na izbiro pri

L. ROT, Ljubljana, Gradišče 7. 74 T
Strojenje, barvanje izdelava kožuhovine.

Tovarna vijakov
Splošne stavbene družbe
Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Vijaki za les vsake vrste in vsake
velikosti, zakovice za pločevino iz žele-
za, bakra, medenine in aluminija.

TORINO-FIAT 505

se ugodno preda. 30 HP.
Sestisjedežen, 51iri cili-
ndri, na'movejšega tipa,
tri mesece v rabi. Garam-
tirano brezhiben. Nastl.
pri upravi S'ov. Naroda. 7510

Kje se najboljše za Miklavža in božična darila kupi,
je brez dvoma znano.

„Pri nizki ceni“ - Ign. Žargi
Ljubljana Sv. Petra cesta 3

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbiro razne-
ga perila in rokavic, nogavic, dalje velika izbi-
ra damskih moških in otroških zimskih potreb-
ščin ter raznih površnih jopic, jamporijev,
otroških oblačil. — Svilene in pletene sanjave-
nice itd. itd. itd. 7513

SALAMA

prve vrste nova roba posve zrela
dobiva se svuda

Prva hrvatska tvornica sa-
lama, sušena mesa i masti 7299

M. Gavrilovića sinovi d. d.

Generalno zastupstvo za Sloveniju:
R. Bunc in drug

Ljubljana, Celje, Maribor

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
prodaja 75 T

premog
iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava na drbelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno pro-
vrsni českoslovaški in angleški koks za litarne in do-
mačo uporabo, kovaški premog, črni premog in br kete

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.**
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13/II.

POZOR!

Od 15. do 21. XII.

prodaja se v oddelku
na drobno z znatnim
popustom nasadanje
nizke cene! Pozor!

HENRIK KENDA

modna trgovina, Mesni trg 17. 7570

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Telefon številka 104

Dolnolaka glavica in rezervna cca
Kč 200.000.000.—

podružnica v Ljubljani, Marjin trg št. 3.

Centrala v Prazi, na Příkone 25.

67 podružnic v vseh vedljih krajih Čehoslovačke republiky

Brzojavni naslov: Indusbanka

Kranjske vloge na knjižice in tekoči računi

Kč 2.170.000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in račune ter prevaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.

6281

Lastnina in tisk Narodne tiskarne.

Prijatelj Matevž si je naklonil kratek požirek. jaz pa sem mu izrazil skromno mnenje, da konec povesti ne učinkuje harmonično in da se ga očitno

To in ono.

Važno odkritje ruskega biologa.

Čebelarji in naravoslovci, pozor!

Noben čebelar ali prirodoslovec ni domneval, da so mogoče prehodne oblike med matico in čebelo-delavko. Razlika med obema je zelo velika. Tako zanimivo obliko, ki vsebuje docela razvite jajčnike matice, a druge strani pa voskove žleze in tudi organe na nožicah za nabiranje cvetnega prahu, ki jih imajo samo delavke, se je posrečilo odkriti profesorju moskovske univerze G. Koževnikovu v nekem poskusnem čebelniku za leto 1919. Ali to odkritje se ni bilo tako zanimivo, kakor odgovor na vprašanje, na kak način in potom katerih bioloških procesov je nastalo to čudovito, doslej neznano bitje.

Prof. Koževnikov je sklenil najti odgovor na to vprašanje potom poskusov s spremembo prehrane ličink. Iz katerih se zvale matice. Pet let je trajalo naporno eksperimentiranje, ki se je šele letos zaključilo s popolnim uspehom. Na neki opazovalnici se mu je namreč posrečilo dobiti potom spremembe (poslabšanja) hrane razvijajoče se matice tipično prehodno obliko med matico in čebelo-delavko. Slično obliko nove vrste čebele je odkril tudi v nekem drugem čebelniku, kjer so čebele slabega vitja same zakrivilo slabo prehrano. Ta doslej neznan bitja, ki jih je odkril profesor Koževnikov, predstavljajo potencialno zanimivo za teoretično biologijo, ker nam reproducirajo, kako so nastale prvotne čebele, predniki sedanjih čebel. Teorija o evoluciji nas v tem slučaju uči, da je nastala tolika razlika med matico in delavko polagoma stopnjama in da so imeli predniki sedanjih čebel znake matice in delavke, kakor vidimo to pri čmrljih. Profesor Koževnikov je torej konkretno vpostavil ono prvotno obliko, ki jo je doslej domnevala samo teorija.

To odkritje je velike važnosti tudi za praktično čebelarstvo. Ono kaže, da je organizem čebele pod vplivom zunanjih faktorjev neprimerno bolj spremljiv, kakor se je doslej mislilo. Ta ugotovitev pa odkriva široko polje za plemensko čebelarstvo. Naše čebelarje čaka torej obilo plodnostnega dela, ker jim bo odselej omogočeno dvigniti čebelarstvo na višjo stopnjo.

Nesrečna ljubezen.

Ljubezen je za mladega človeka prva velika življenska preiskujna. Ona kaže, kako razume človek druge ljudi, kako se zna prilagoditi življenju in družbi. V ljubezni se meri sila požrtvovalnosti, plemenitosti, kreposti in splošnega moralnega nivoja mladika. Vsak človek ima v življenju svoj čas, ko je ljubezni najbolj dostopen. Telesno je to doba do zrelosti, duševno pa doba največjega razuma in poletja. Tisoče ljudi prestane to življensko preiskujno in nastopi pot k rodniškemu življenju. Ali ljubezen je večkrat tudi nesrečna. Dnevna kronika priča stalno rubriko o nešteti nesrečnih zaljubljenih, ki jih žene kruta usoda namesto v mirno rodniško življenje v smrt ali pa v nezno življenje, polno duševnih muk in neutešenih želja. Čitatelj se čudijo takim tragičnim slučajem kot romantično smolno nezrelih ljudi, brez katerih si je težko misliti sedanje družabno življenje. Ker so ti slučajni zelo pogosti, se hočemo nekoliko pomuditi pri njih in ugotoviti socialno-psihološke momente, ki igrajo v ljubezni zelo važno vlogo.

Dasi tvorijo ženske med samomorilci komaj eno tretjino, vendar se število ženskih ljubezenskih tragedij ne preneha množiti. Vzrok je ta, da roditelji ne pripravijo hčerke na kritični čas, da ji iz nerazumljive strahotnosti prikrivajo resnico o spolnem nagonu in tako sami podzavestno povzročijo njeno nesrečo. Poleg tega so krive tudi gospodarske razmere, da narašča število mladih ljudi, ki zapuščajo domače ognjišče in gredo za zaslužkom baš v kritičnih letih. Kdo pa se zmeni dandanes za moralno dodati tobakarji za svoje nečedne namene.

Pa je dejal prijatelj Matevž: »Pardon!« in naj še malo počakamo! Čez štirinajst dni da je mlada gospa spet prišla v poset k gospe mami in je bila lepo rdeča in vesela in je povedala, da njen ljubi možiček kadi in da mu kaja jako dobro, da ona pa da se tudi prav dobro počuti in zdaj da bi šla ne le na Dunaj in v Benetke, ampak celo v Rim.

Ker je bila hči srečna, je bila srečna tudi majka in ni bila več tako vnetja za Sveto vojsko, kar se tiče kaje, nego je pri tej priliki dovolila še svojemu soprogu, da kadi. Pa ko je čez štirinajst dni ji hčerka zopet prišla v poset, še vedno cvetoča in zadovoljna, jo je majka vprašala: »Hm!« in »Khm!« in kakšen tabak prav za prav da služi zeta? Menda da ni vsak tobak enak. Ukazala je hčerki, naj ji skoro prinese par zavojčkov onega tobaka, ki ga kadi zeta. Da bo — hm in khm — za očeta!

Kaj je bilo potem, prijatelj Matevž ni povedal. Kakor rečeno, v pripovedovanju ni bil mojster. Drugače pa ga je jako škoda!

Kajti se je oženil. Prijatelj Tomo je bil na svatbi in je dejal, da je bilo zelo veselo. Novoročenca da sta dobila obilo lepih daril. Najbolj pa da se je postavil on, prijatelj Tomo, s svojim darilom: ženinu, prijatelju Matevžu, da je v roke stisnil dva zavojčka tobaka — za vsak primer!

In me je prijatelj Tomo s pestjo dregnil v rebra in se zagrohotal in smo se val jako smejali.

Življenje armade mestnih uslužbenk, tovarniških delavk, prodajalk, ženskih pisarniških moči in njihovih možkih kolegov? Ne smemo se čuditi, da ima presegajočo osamelost mladih ljudi katastrofalne posledice za njihovo medsebojno življenje, da dobi naravno razmerje med moškimi in ženskimi najrazličnejše spache oblike, da pride do nesoglasja z moralnimi družabnimi nazori in slednjič do ljubavnih tragedij.

V mestih se pridruži tem socialnim momentom še psihološki v obliki pretirane razdraženosti živcev in umetnega razvnanja bujne mladeniške ali dekliške fantazije. Novine in kinematografi uče mlade ljudi, kako se tragika dela, ko jim na dolgo in široko opisujejo odnosno kažejo pretresljive prizore s samokresi, vrtoglavi skoki v vodo, strupni zagonetnimi hotelskimi sobami. Kdo bi se čutil, da postane tak mladina ob prvi ugodni priliki žrtve razvnete fantazije in veleumestnih sredstev, o katerih fantje in dekleta po deželi nimajo niti pojma? Naša racionalistična in individualistična kultura vodi že itak v pretirano osamelost. Nezaupanje brani mladim ljudem obrniti se v nesreči za nasvet na prijatelje ali roditelje. Roditelji igrajo v novinarskih poročilih o ljubavnih tragedijah običajno zelo nezavidno vlogo. Navadno so prepozno obveščeni o tem, v kakšno moralno nevarnost je zašlo njihovo dete, ali pa se ne zmenijo za take slučaje četudi so jim znani.

So pa še druge žrtve nesrečne ljubezni, ki po številu prekašajo prvo skupino. Niso preživele vse stare device ali stari samci ljubavnega romana, ker so ostali samci radi različnih spolnih bolezni, ki jih ljudje tako radi taje in prikrivajo. Koliko takih nesreč nežev je med nami, koliko domačih ognjišč je porušeni in koliko mladih sil za družbo izgubljeni! Zadoštuje en moralni padec, da se mladi ljudje ukonijo kruti usodi, mestó da bi se skušali dvigniti in nadaljevati življenjsko pot. Spolne bolezni so na strašnejši socialni bič, ki tepe zlasti mladino, ker se sramuje priznati svojo trenutno slabost in iskati takoj zdravniško pomoč.

Slednjič pristevamo med žrtve nesrečne ljubezni tudi številne iluzioniste, ki nimajo poguma pravočasno priznati, da so precejevali predmet svoje ljubezni. Taki ljudje se ukonijo posledicami svoje izbire in nosijo vse življenje težko breme razočaranja in ohlajene ljubezni. Vse to so znaki nezdravega rodniškega življenja. Mnogi mladi ljudje nimajo od doma zadostne moralne opore in ko dorastejo preneha vsako razmerje med njimi in roditelji. In kaj pomagajo materine solze nad mrtvim otrokom, ki je šel v smrt radi njenih zastarelih predsodkov? Človeška družba ne more spreminiti žalostne resnice, da živi po mestih tisoče in tisoče mladih ljudi, zlasti deklet brez rodniškega nadzora. Ali družba lahko prepreči vsaj najbolj kričeče pojave. Poskribeti je treba, da bi imela ženska v javni službi ob prostem času dovolj razvedrila in zabave, da bi ne bile odvisne od slučajne milošine moralno pokvarjenih pustolovcev. Ta naloga čaka v prvi vrsti ženska družba.

Hitite po darilo!

Kdor kupi izvrstno zimsko suknjo, raglan ali obleko, prejme darilo v gotovini. Vsakdo naj ugodno priliko izkoristi. Zimske suknje in obleke slove kot najbolj izdelki v Ljubljani. Drago Schwab, Ljubljana. 65 T

Epizode iz življenja.

I. V velemestno opravljenem kinu, zadaj v udobnih naslonjakih separirane lože sedita gospod in gospa. Ona soproga uglednega veletrgovca, on oficirski sloki policijski komisar. Nestrpno čakata na začetek prestnega filma, ki ju zasanja v nebeške višave.

Kmalu zazvonil. Enkrat, dvakrat, trikrat, dvorana se stemni, na platnu se javi nesmiselna, oh, za gospoda in gospo surovoordinarna in neumetniška reklama. Da le kmalu začne film in da nad dvorano zakraljuje tajnost polna, presladka tema, da zvabi oči vseh prisotnih opojno samo na platno, da ne slišijo drugega šuma okoli sebe.

Trenutek nirvanske teme je že tu. Loža se diskretno oživi. Gospod in gospa zaideta na polje ogledovat si mak! Setnja je krasna. Divno se zibajo valovi presladkih notranjih prvin, na platnu vzdihujejo trepeče, ljubeče duše, v loži se vijejo vzporedni ljubezenski filmi. Film teče gladko, kar zastane sapa v premišljeni zabavi.

Med 7 minutnim filmskim trakom prvega dejanja nastane kratak stisk, pri 5 minuti ustavi operater film in razsvetli dvorano.

V razkošni loži zadaj — strašen kriki iz diskretnega položaja zakriči, kakor v blazni bojazni, gospa in se zvali na tla, zadeta od srčne kapi. Prepeljejo jo v sanatorij, tam izdihne po cni uri blaženo dušo.

To je resnična epizoda iz resničnega življenja, s tragičnim koncem ter z galantnim svojim začetkom.

II. Gospa se mudi v cerkev. Pobožna je, rada se pomoli Bogu, da jo usliši in ji omehča presitnega soproga. Kako blagodejen je mir cerkvenega zatišja in tista poglavitost v tihi blaženosti svetotajstva. V cerkvi si oddahne od krutega in vsakdanjega življenja in se lahko naslanja na svojega večnega prijatelja.

Gospa pride v cerkev. Z orlovskim očesom zapazi že čakajočega prijatelja. Sreča vzkipi, notranjost čuti svetotajstvo. Iz cerkve odhajajo sadni verniki, dolga se vrsta. Popoldanska služba je pri kraju, oglaševanje je splošno, drug za drugim zapuščajo verniki in vernice božji hram. Samo dva sta še zatopljena v molitev.

Povsodi vlada mir in tišina. Somrak! Kako prijetno in udobno je v spovednici! In kako varno! Nič je tu ne vidi, nič ne sliši. Sveti kraj je to, kakor nalašč za sveto daritev. Veneri... objem, poljub... združitev... Med rajskim uživanjem zaškrlijejo vrata. Strah obvlada telo, da odvrne, kako že pravi Simon Jenko? »Telo se drži telesa...« tako nekako poje in nato zaključuje: »Midva pa sva se ljubila, lep večer je nama bil!«

Toda »vernikom« v cerkvi tistikrat ni bil lep večer. Prišli je moral zdravnik, da je s svojo umetnostjo vzpostavil prvotno stanje... In tiste dni potem so božji hram znova blagoslovili. Gorele so sveče, dehtel dim se je dvigal nebu pod oblake, svečenik je pel »ab omni malo«, mogočni kor-pobožni vernici pa je Bogu udano odgovarjal: »libera nos, domine!«

Otroci, le pridno to jejte in mami, očka povejte, da »Mirim« vse bolj vam diši, kot vse druge slač in jedi. In kakor je roža rdeča postanejo lička cvetoča, in kadar vam je suh in voglat, postane debel in mesnat. Otroci, le pridno jo je te, in mami, očka povejte, da rajši k drugo nagrajbo, naj dajo v m to čokolado. Zavarja pa na Mariborom bo delala z novim naporom, da nikdar ne zmanjka teči, ki vam tako dobro diši.

Proces Haarmann.

Proces Haarmann postaja polagoma največji senzacijski proces sveta in naval na sodno dvorano je tako od strani publike, kakor s strani novinarjev, kriminalistov psihiatrov in drugih vedno večji. Državni pravdnik je v zadnjih dneh zahteval izključitev javnosti, vendar je bil predsednik porotnega senata mnenja, da kdor meni, da bo s poslušanjem razprave škodoval sebi, naj odide sam.

V četrtak se je vršilo nadaljno zasliševanje prič. Zaslišana je bila gospa Engel, ki je kupovala pri Haarmannu meso, kasneje pa je bila njegova gospodinja. Meso je bilo temerodreže in se ji je zdelo kot konjsko. Cena mesu se ji je zdelo zelo nizka, vendar ji je Haarmann zagotovil, da dobi meso od nekega mesarja, ki mu ga prodaja ceneje. Pri Haarmannu je videla večkrat mlade ljudi, vendar je šele kasneje razpoznala, da je perverzen. V splošnem je Engelnova, zelo obremenjena policija.

Priča Schulz, Gransova ljubica, je izpovedala, da je videla ležati v Haarmannovi postelji nepremično nekega mladeniča. Haarmann ji je zatrjeval, da mladenič spi. Pri razpravi je Haarmann oporekal izpoved Schulzove in je zatrjeval, da je bil kritičnega dne v sobi Grans. Ta je nasprotno trdil, da trupa sploh ni videl.

Dramatičen je bil prizor, ko so zaslišali pričo Witzla, očeta umorjenega Roberta Witzla. Witzel je bil prvi, ki je tsnmil Haarmanna zločina ter je skušal policijo spraviti na pravo sled. Razburjen in globoko pretresen je stopil Witzel v dvorano. Poprje so ga preiskali, ker so bile razširjene vesti, da namerava nesrečni oče na Haarmanna izvršiti atentat. Pri pričevanju je Witzel težko obdržal in obremenil policijo, ki da ni poslušala njegovih navstov in prigodilo se je celo, da mu niso hoteli pokazati glavo potegnjeno iz Leine, za katero je menil, da je sinova. V dvorani je nastalo veliko gibanje, ko se je Witzel obrnil proti morfici in z donečim glasom zakričal, da je Haarmann izvrševal umore pred očmi policije. Predsednik je moral energično intervencirati, da je pričo pomiril. Kasneje je bila dvorana na ukaz državnega pravdnika izpraznjena. Kot zadnja prič je bil zaslišan aretiran Witkowski, katerega je Haarmann obdolžil, da je sodeloval pri umoru. Witkowski je obdolžen, da je skupaj z Gransom usmrtil mladeniča po imenu Henniesla. Obdolženec je odločno tajil, da bi koga umoril. »Jasno je, da je v morilsko afero hamnoverskega »stiga« vpletena tudi policija. Pričakuje se tozadevnih aretacij.

Dama z 980 toaletami.

V londonskem sanatoriju St. Thomas je pred dnevi umrla vsled ponesrečene operacije 49 letna Mistress Smith-Wilkinson, ki je bila lastnica najkrajše garderobe kakršne ni posedovala nobena dama v Londonu niti angleška kraljica ne. Mistress Smith-Wilkinson je bila soproga veletrgovca, ki je prišel iz Poljske v Anglijo in je bila dolga leta članica najuglednejših londonskih klubov. Na največjih plesih prireditvah so občevovali izredno eleganten in fin okus visoke aristokratije, ki je vedno nosila najnovije pariske in londonske toalete. Njena ambicija je bila, da velja vedno za najlepše damo Anglije, in res si je kmalu priborila slavo najbolje oblečene dame britanske prestolice. »Jaz ne nosim« je izjavila napram prijateljicam »ničdar ene toalete dvakrat«. Pred leti je Wilkinsonova pripovedovala poročevalcu francoske modne revije, da je od svojega 21 leta dalje izdala nič manj kot 6 milijonov frankov za različne klobuke, 2 in pol milijona frankov za toalete in 16 milijonov za bisere, briljante in druge dragocenosti. Bila je lastnica biserne ovratnice, ki je bila baje last umirjene ruske carice. Kakor znano so bili juveli bivše carske rodbine po boljševškem prevratu od agentov sovjetske vlade prepeljani v Anglijo in tam razprodani. Pri razprodaji si je Wilkinsonova priborila krasen carčin klobek, ki ga je ta običajno nosila na dvornih plesih in ki je bil najljubši okras Katarine Velike. Govori se, da je Wilkinsonova plačala za ta nakit ogromno vsoto 70 tisoč funtov sterlingov. Med dragocenostmi njene garderobe je vzbujal največjo pozornost kožuhovinast plašč, čigar vrednost je bila cenjena na pol milijona frankov. Plašč, kakor tudi druge dragocenosti, so bile visoko zavarovane. Mr. Wilkinson je imela tudi krasen klobuk, ki je bil okrašen s peresi rajčice ter je bil zavarovan za 1500 funtov sterlingov.

Soprog te elegantne žene, čigar ne baš lahka naloga je bila, da poravnava vse stroške za te dragocenosti, je bil že pred vojno eden najuglednejših londonskih trgovcev. Tekom vojne si je svoje premoženje s spretimi spekulacijami na borzi, zelo pomnožil. Vendar vsa njegova bogastva niso zadostovala za vse izdatke njegove žene. Zatrjujejo, da je nesrečni Wilkinson v takih več kot tridesetih svojega premoženja v garderobo svoje žene. Vselej njene zapravljalivosti je prišel pred leti v denarne stiske in je moral prodati krasno palačo v City.

V ostalem je bila Mr. Wilkinsonova čudna ženska. Njena zapravljalivost je bila brezmejna kadar je šlo za toalete in juvele, v drugem oziru pa ni bila sama verčna, temveč naravnost skopa. Kupila si je pač biserno ovratnico ruske carice, ni pa smatrala za potrebno, da zamenja svoje stare in nemoderne mobilije z novimi. Zapustila je bogato garderobo s 980 toaletami.

Z ženitovanja nazaj v šolo.

Poroka Charlie Chaplina s filmsko divo Lito Grey je bila zadnja senzacija ameriškega časopisa, ki je posvečala ljubljeno kinopublike dolge članke. Slova Chaplina, ki je vsled nastopa Harolda Loyda že nekoliko otemnela, je nanovo zasijala. Listi poročajo, da je mlada Chaplinova žena sodelovala pred leti s Chaplinom kot angel v filmu »The Kid« in ga že takrat ko je bila še na pol otrok, očarala. Kasneje sta se ločila in letos spomladi se je Chaplin na novo sestel z njo. Prosila ga je, da jo sprejme v svojo filmsko družbo in Chaplin je temu radevolje ugodil. Li ta Gray je imela v naslednjem Chaplinovem filmu »Kopač zlat« glavno vlogo, in ko je bil film dokončan se je Chaplin poročil z njo. Poroka se je vršila v mestecu Mepalme v Mehiki. Navzoči Mehikanci so bili presenečeni nad blagoslovom riza in starih čevljev, ki sta jih prejela oba novoročenca od številnih prijateljev. Ti darovi namreč pomenijo srečo. Naravno, da je bila cela poroka fotografirana za film in tudi na poročnem potovanju mladi zakonski par ni imel miru pred vsiljivimi operaterji. Sedaj pa prihaja vest, da mora obojevana diva po končanih medenih tednih zopet v — šolo. Pri poroki je bilo namreč navedeno, da ima mlada filmska diva 19 let. Newyorsk »Times« pa je objavila rojstni list Lito Grey, iz katerega je razvidno, da je bila rojena dne 15. aprila 1908, torej šteje komaj 16 pomladi. V različnih državah Amerike pa je v veljavi zakon, da so 16 letni še vedno šolobvezni in šele pred kratkim je sodnik v Connecticutu ukazal soprogu neke 16 letne devojke, da mora svojo ženo takoj poslati v šolo in skrbeti, da ostane tam do 18. leta. Torej mora nova filmska zvezda Lita tudi v šolo! Za to se potegujejo številni učitelji in v časopisih je nastala radi Lito Gray huda polemika.

Litina mati je priznala, da je na poročnem listu navedena starost njene hčerke za tri leta zvišana. Obenem pa je skušala dokazati, da so smatrali Lito Gray vedno za 19 letno dekle. Upa, da ji niena mladost v zakonu ne bo škodovala. Chaplin je Lito odkril ko je bila stara 13 let in je z njenimi starši napravil pogodbo, da stopi s 16 let v njegovo družbo. Naravno, da takrat na poroko ni računal in to temnanj, ker je bil zaročen z znano filmsko zvezdo Polo Negri. Ta zaroča pa se je kasneje razšla, in sedaj je Chaplin srečni mož Lito Gray. Samo še ni popolnoma njegova...

Drobiž.

* Danska artistinja, ki skače iz IV. nadstropja. Iz Berlina poročajo, da je dne 1. tm. danska artistinja Moris skočila iz IV. nadstropja, da dokáže, kakor izvajajo poročila v listih, ravnatelju Varieté-gledališča, da je ona zmožna napravljati take skoke brez vsakega pripomočka in ne da bi se pri padcu ranila. Njen skok so je izvršili res brez vsakega poškodovanja njenega telesa. Novinarjem je izjavila, da je bila nekoč vsled neke neizgode prisiljena, skočiti iz IV. nadstropja, pa se ji je posrečilo pri padcu ohraniti si svoje lastno gibanje in tako misli, da lahko skoči iz take višine na zemljo vedno, ne da bi se poškodovala.

* Kratki lasje vzrok slabih kupelj. Trgovci Goldberg vella v Ameriki za kralja med fabrikanti lasnih igel. Odkar so v modi kratki lasje, njegove kupelje rapidno padajo od dne do dne. Predno je zavladala moda kratkih las, je imel on ogromno dohodke, kajti sam je Severni Ameriki je vsak dan 35 milijonov žen izgubilo 65 milijonov lasnih igel.

* Tudi madžarski škofje proti modli. Madžarski škofje so na svoji zadnji konferenci protestirali proti prozornim in globoko izrezanim ženskim oblečkom. V takih oblekah se ne smejo več prikazati v cerkvi in katoliške učiteljice, tako površno oblečene, ne smejo poslovati v šolah. Vse to je bilo naznanjeno tudi s priznjo na Madžarskem.

* Štirinočna in štirinočna epidemija na pariskih odrih. Listi poročajo čudne reči z odrov v Parizu. Da si n. pr. pridržal Mlle. Spinelly, originalna umetnica, senzacijski entree v tretjem aktu »Ecole des cocottes« s tem, da imponira z velikim krasnim psom posebne pasme, je že nesposadljivo, tudi še gre, da sodelujočo mali psički pri boudoiru — dekoraciji, toda pri nekaterih najnovjših komedijah igra živalski svet že res prav posebno vlogo. Nekako skromno se še obnaša dromedar v »Petite Bonne d'Abram« , pod katerim naslovom tči Hagar, ki prinese plesalca in kuptnega pevca Mil-tona na svojem hrbtu, začetkom nove sezone pa so nekateri štirinožci dobili celo čast naslova iger. V »Potiniers« igra čisto mal psiček najvažnejšo, ne baš hvalevredno vlogo, ker je dresiran za privabljenje ljubimcev svoji gospodinj. Na repertoarju se dobe tudi opišje komedije. V »Marygnius« igra neka opica, katere pa se ne vidi, za potek dejanja važno vlogo. V »Comedie Caumartine« nastopa govoreča opica, ki privabi vsak večer poln obisk. Mnogo se kritizira nastopanje izrabljanje živali na odrih, ali ravnatelji so z novim položajem zadovoljni in pravijo, da zlasti opice znajo polniti gledališke blazine.

* Za »sveto leto« napovedani romarji. »Popolo d'Italia« priobčuje dosedanja naznanila o prihodu romarjev v Rim v svetem letu. Iz Italije je naznanjenih doslej 95 romarskih skupin, iz Nemčije 42, iz Francije 10, iz Avstrije 10, iz Češkoslovaške 5, iz Portugalske 4, iz Švice 3, iz Belgije 4, iz Poljske 2, iz Azije 4, iz Afrike 3, iz Amerike 5, iz Avstralije 1, skupaj s 150.000 romarji. Vseh romarjev pa bo najbrže 500 tisoč ali pa še več.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
JOSIP ZUPANČIČ.

